

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1883. Första Kammaren. N:o 33.

Lördagen den 5 Maj, e. m.

Kammaren sammanträdde kl. 7 e. m.

Fortsattes föredragningen af Stats-Utskottets utlåtande N:o 41, i anledning af dels Kongl. Maj:ts proposition angående låneunderstöd för odling af sankta trakter m. m., dels ock enskilda motioner i samma ämne.

1 punkten.

Afdelningen B).

Friherre Tamm: Jag tillåter mig att anhålla, att Kammaren med anledning af det på förmiddagen fattade beslutet, måtte afslå det i denna punkt framställda förslag.

Öfverläggningen ansågs härmed slutad, och punkten afslogs i förevarande del.

Afdelningen C).

Friherre Tamm: Jag hemställer, att Kammaren äfven måtte afslå det nu föredragna momentet.

Äfven denna del af förevarande punkt afslogs.

Afdelningen D).

Friherre Tamm: Äfven med afseende på denna punkt anhåller jag att Kammaren måtte besluta afslag.

Kammaren afslog jemväl ifrågavarande del af punkten.

Afdelningen E).

Friherre Tamm: Äfven i denna punkt anhålles om afslag.

Första Kammarens Prot. 1883. N:o 33.

*Ang. låne-
understöd för
odling af
sanka
trakter.
(Forts.)*

Denna del af den föredragna punkten blef äfvenledes afslagen.

Vilkor för erhållande af läneunderstödd till odling af sanktrakter.

Afdelningen F).

Friherre Tamm: Jag hemställer, att såsom följd af det beslut Kammaren fattat rörande afdelningen A) i 1:sta punkten af förevarande utlåtande Kammaren måtte bifalla följande yrkande: "att Kammaren, med afslag å Utskottets hemställan, måtte besluta, att för erhållande af lån, hvartill enligt Kammarens beslut beträffande afdelningen A) i förevarande punkt medel anvisats, de härom nu gällande vilkor och föreskrifter skola bibehållas."

Grefve Posse, Knut: Jag kan icke föreställa mig att Kammaren skulle vilja taga till pröfning dessa vilkor, som den icke nu har för sig; och äfven om så vore, tror jag icke att Riksdagen, efter det så skärpta kontroller blifvit föreslagna för sådana lån, skulle vilja inskränka denna kontroll genom att gå tillbaka till de vilkor, som för voro vanliga. Jag kan icke finna något stöd härför i någon reservation, motion eller proposition, och under sådana förhållanden får jag yrka afslag så väl å stycket F) med alla dess moment, som å det af Friherre Tamm gjorda yrkande.

Friherre Tamm: Allt sedan 1871 hafva i Kongl. Maj:ts propositioner de uttryck blifvit begagnade, hvilka jag tillåtit mig att i det nu framlagda förslaget använda. Jag har mig icke bekant, hvarifrån de skärpta kontroller och bestämmelser kommit, som af Grefve Posse antyds. Då med afseende på så väl beloppet som vilkoren någon förändring i nu gällande bestämmelser icke blifvit föreslagen, tillåter jag mig hemställa, att Kammaren behagade bifalla det förslag, som jag tillåtit mig framställa.

Sedan öfverläggningen ansetts härmed slutad, yttrade Herr Grefven och Talmannen, att i afseende på den senast föredragna delen af 1 punkten i föreliggande utlåtande under öfverläggningen yrkats dels, af Friherre Tamm, att Kammaren, med afslag å Utskottets hemställan, skulle besluta, att för erhållande af lån, hvartill enligt Kammarens beslut beträffande afdelningen A) i förevarande punkt medel anvisats, de härom nu gällande vilkor och föreskrifter skulle bibehållas, dels ock att Utskottets ifrågavarande hemställan skulle afslås.

Härefter gjorde Herr Grefven och Talmannen propositioner enligt dessa yrkanden och förklarade sig finna propositionen på antagande af Friherre Tamms förslag vara med öfvervägande ja besvarad.

Grefve Posse, Knut, begärde votering, i anledning hvaraf uppsattes, justerades och anslogs en omröstningsproposition af följande lydelse:

Den, som bifaller Friherre Tamms förslag i anledning af delen F) i 1 punkten af Stats-Utskottets utlåtande N:o 41, röstar

Vilkor för erhållande af låneunderstöd till odling af sankatrakter.
(Forts.)

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, afslås punkten uti ifrågavarande del.

Omröstningen företogs, och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—45;
Nej—12.

Afdelningen G).

Friherre Tamm: Då ett beslut i öfverensstämmelse med nu föredragna moment torde vara öfverflödigt, hemställer jag om afslag å momentet.

Nu ifrågavarande del af förevarande punkt afslogs.

2 punkten.

Herr Nyström: Jag måste motsätta mig lånefonden, emedan jag trodde att alla dessa svåra vilkor dervid gjorde, att fonden kunde föga begagnas i de norrländska orterna. Jag var således tvungen att vara emot den Kongl. propositionen. Men nu måste jag med den lilla kraft jag har söka vara med Kongl. Maj:t i denna sak. Frågan gäller, om vi skola bevilja 150,000 kronor eller endast 100,000 kronor, som Stats-Utskottet föreslår. När man nu har afslagit lånefonden och må hända icke af Riksdagen blifva beviljade de 150,000 kronor, som i stället föreslagits, hoppas jag, att Kammaren ville behjerta Kongl. Maj:ts föreliggande förslag och bevilja 150,000 kronor.

Understödjande af vattenaf-tappningar, som afse, att minska frost-ländigheten.

Om herrarne kände till dessa trakter, dessa sankaträckor, som föga kunna odlas med någon utsigt till fördel för odlaren; om herrarne kände till den ringa utsigt läntagaren här vanligen han hafva, så skulle herrarne icke det ringaste draga i betänkande att bifalla den större summan.

Verkningarne af dessa utdikningar i stor skala för frostländighetens undanrödjande hafva efter de förut beviljade lånen visat sig vara så stora, att jag hoppas den tid skall komma då icke Norrland, denna fjerdedel eller tredjedel af riket, skall ens behöfva under de mest svåra missväxtår anlita statens understöd.

Det är dock icke blott för de norrländska orterna ensamt, som detta anslag skulle beviljas, ty det lär ju finnas andra trakter i södra och mellersta riket, som behöfva understöd i detta af-

Understödjande af vattenaf-tappningar, som afse att minska frostländigheten. (Forts.)

seende. Hvarför skall man då hålla på 50,000 kronor mer eller mindre, när det rör ett sådant företag. Jag ber herrarne bevilja de af Kongl. Maj:t begärda 150,000 kronorna och yrkar sålunda bifall till Utskottets hemställan med den ändring, att beloppet höjes till 150,000 kronor.

Friherre Tamm: Sedan Kammaren genom sina beslut i första punkten af Utskottets betänkande afslagit den deri gjorda framställningen, torde det icke vara skäl att bifalla den af Utskottet förordade nedsättning i det af Kongl. Maj:t begärda beloppet, 150,000 kronor, samt icke heller att förändra de vilkor, som hittills varit gällande. Med anledning deraf tager jag mig friheten föreslå att Kammaren måtte besluta att till understödjande af sådana myrtdikningar och vattenaftappningar, som företrädesvis afse att minska frostländigheten, för år 1884 anvisa ett belopp af 150,000 kronor, deraf 80,000 kronor såsom anslag utan återbetalningsskyldighet och 70,000 kronor såsom lån, samt att för erhållande af dylikt anslag och lån skola i tillämpliga delar gälla enahanda vilkor, som enligt Riksdagens skrifvelse till Kongl. Maj:t den 27 April 1881 (N:o 69) blifvit bestämda.

Herr Wallenberg: Utskottet har nedsatt denna siffra, därför att Utskottet tillstyrkt det större förslaget, som förekom i första punkten. Då nu emellertid detta icke vunnit Kammarens bifall, utan vi nu stå vid utgångspunkten, och då ingen torde i denna Kammare anse, att denna frågas fall innebära annat än ett uppskof till en kommande riksdag, då den åter upptages och blifver möjligen mera lämpligt ordnad, än som nu kunnat ega rum, anhåller jag, att ingen rubbning måtte ske, utan ber jag att få tillstyrka bifall till det af Kongl. Maj:t föreslagna belopp.

Herr Lothigius: På de af Utskottet anförda skäl får jag yrka bifall till Utskottets förslag. Den del af fonden, som hittills utgått såsom anslag utan återbetalningsskyldighet, 80,000 kronor, är af Utskottet föreslagen att ökas med 20,000 kronor till 100,000 kronor. Att, såsom Herr Wallenberg yrkat, på en gång öka beloppet till 150,000 kronor, har Utskottet icke ansett lämpligt, utan ansett att man för denna gång kunde stanna vid hvad Utskottet föreslagit eller 100,000 kronor.

Efter härmed slutad öfverläggning yttrade Herr Grefven och Talmannen, att i afseende på förevarande punkt yrkats dels bifall till Utskottets hemställan, dels, af Herr *Nyström*, bifall till Utskottets hemställan med den ändring, att beloppet 100,000 kronor höjdes till 150,000 kronor, dels ock, af Friherre *Tamm*, att Kammaren skulle besluta att till understödjande af sådana myrtdikningar och vattenaftappningar, som företrädesvis afse att minska frostländigheten, för år 1884 anvisa ett belopp af 150,000 kronor, deraf 80,000 kronor såsom anslag utan återbetalningsskyldighet och 70,000 kronor såsom lån, samt att för erhållande af dylikt

anslag och lån skulle i tillämpliga delar gälla enahanda vilkor, som enligt Riksdagens skrifvelse till Kongl. Maj:t den 27 April 1881 (N:o 69) blifvit bestämda.

Understödjande af vattenaf-tappningar, som afse att minska frost-ländigheten.
(Forts.)

Härefter gjorde Herr Grefven och Talmannen propositioner enligt dessa yrkanden och förklarade sig anse propositionen på bifall till Herr Nyströms yrkande vara med öfvervägande ja besvarad.

Votering begärdes, i anledning hvaraf Herr Grefven och Talmannen hemställde, huruvida Kammaren ville såsom kontrapropo- sition dervid antaga Friherre Tamms förslag, och förklarade sig anse de härå afgifna svaren hafva utfallit med öfvervägande ja.

Då votering påyrkades äfven om kontrapropositionens inne- håll, uppsattes, justerades och anslogs en så lydande omröstnings- proposition:

Den, som vill, att vid blifvande votering om bifall till 2 punk- ten i Stats-Utskottets utlåtande N:o 41 med den af Herr Nyström föreslagna ändring kontrapropositionen skall innehålla bifall till Friherre Tamms förslag i ämnet, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har såsom kontraproposition vid nämnda votering antagits bifall till punkten.

Omröstningen företogs, och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—51;
Nej—25.

Härpå uppsattes, justerades och anslogs följande omröstnings- proposition för hufvudvoteringen:

Den, som bifaller 2 punkten i Stats-Utskottets utlåtande N:o 41 med den ändring, att beloppet 100,000 kronor höjes till 150,000 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, bifalles Friherre Tamms i ämnet gjorda yrkande.

Vid denna omröstnings utgång utföllo rösterna sålunda:

Ja—25;
Nej—53.

Föredrogs å nyo Bevillnings-Utskottets den 28 och 30 sistlidne April bordlagda betänkande N:o 7, angående allmänna bevillningen.

På framställning af Herr Grefven och Talmannen beslöts, att förevarande betänkande skulle punktvis företagas till afgörande, dervid Utskottets hemställan i 5 punkten skulle förekomma efter det Kammaren behandlat de i punkten afsedda delar af der omnämnda författningsförslag.

Ang. allmänna bevillningen.

1 punkten.

Herr Mankell: När denna punkt behandlades af Andra Kammaren, ifrågasattes af flere talare att den skulle återremitteras, i hvad beträffade Utskottets uppskjutande af behandlingen rörande skyddsafgiftens upphörande, för att, på sätt Herr Hedlund i sin reservation föreslagit, behandlas i och för sig och utan sammanhang med de stora frågorna, hvilket synes vara Utskottets mening. Denna återremiss blef emellertid icke beslutad, och jag vill nu här i denna Kammare icke påyrka densamma, då jag icke tror, att derigenom någon tidsvinst skulle uppnås eller syftet med densamma vinnas. Jag har emellertid begärt ordet för att få uttala den åsigt, att jag anser, att Bevillnings-Utskottet bort och kunnat behandla frågan om skyddsafgiftens upphörande i och för sig och utan afseende på de stora frågornas lösning, åtminstone med lika mycket skäl som för Utskottet förefunnits i fråga om höjandet af existensminimum.

Orättvisan af de personliga afgifterna såsom skatt och deras skadlighet i nationalekonomiskt hänseende torde numera vara så allmänt erkänd, att jag icke tror, det någon på allvar skall vilja förneka densamma. Deras afskaffande är sannerligen en reform, hvilken när som helst bör ifrågakomma, utan afseende på andra frågor. Om jag icke är origtigt underrättad, föreslogs äfven inom skatteregleringskomitén, att alla personliga skatter skulle afskaffas, och rättvisan häraf erkändes äfven, åtminstone principielt, af komitén, ehuru densamma af praktiska skäl fann sig föranlåten att stanna vid afskaffandet af vissa afgifter och bibehålla andra. Det vill äfven synas, som om Kongl. Maj:t gillat samma åsikter, om ock några ändringar i komiténs förslag företagits. Jag vill äfven antaga, att Bevillnings-Utskottet icke har något emot att åtminstone skyddsafgiften upphäves redan vid innevarande riksdag. — Bevillnings-Utskottet har emellertid såsom skäl, hvarför Utskottet icke i detta sitt utlåtande behandlat frågan, anført: att

Utskottet ansett densamma icke böra tagas i öfvervägande förr, än statsverkets behof blifvit närmare kända. Men det är just ur den synpunkten som jag anser, att Utskottet ganska väl på förhand kunnat behandla frågan. Af statsregleringspropositionen har man nemligen funnit att, äfven om de stora frågorna vid innevarande riksdag skulle blifva afgjorda och således ökade statsinkomster och statsutgifter blifva behöfliga, medel likväl skulle finnas för skyddsafgiftens afskaffande. Det skulle i sådant fall vara så mycket större skäl att göra detsamma, som man kunde fordra, att de mindre bemedlade klasserna, som icke vid riksdagen äro representerade, skulle få något slags ersättning eller vederlag för de ökade bördor de för försvarets skull måste åtaga sig, både i personligt och ekonomiskt hänseende — skulle det deremot inträffa, att de stora frågorna *icke* vid innevarande riksdag blifva lösta, hafva vi likaledes af statsregleringspropositionen förnummit, att det finnes ett högst betydligt öfverskott öfver de utgifter, som då skulle ifrågakomma — såsom jag vill påminna mig 4 millioner kronor — och den summan är högst betydlig i förhållande till de 700,000 kronor, som skulle afskrifvas till följd af skyddsafgiftens afskaffande. Äfven i sådant fall förefinnas således tillräckliga medel att genomföra reformen. — Det är med anledning häraf som jag vågar uttala den förhoppning, att Bevillnings-Utskottets ledamöter inom denna Kammare måtte, hvilken utgång de stora frågorna än må få, dock tillstyrka reformen, såsom billig och rättvis med afseende på de obemedlade klassernas bästa.

Jag har intet yrkande att framställa.

Herr Forssell, Hans: Till svar på den interpellation den siste talaren gjorde till Bevillnings-Utskottets ledamöter, vill jag blott nämna, att inom Utskottet förefans rätt mycken sympati för Kongl. Maj:ts förslag i denna punkt, men att man på de skäl, som här äro anförda, icke ansåg tillständigt för Utskottet att, innan det är ens närmelsevis känt, huru statsregleringen kommer att ställa sig, göra något förslag till Riksdagen i detta afseende.

Herr Reutersvärd: Den nu föredragna punkten har icke kunnat gifva den förste talaren anledning att yttra sig i den riktning som skett, enär här endast förekommer en anmälan om, att Kongl. Maj:t sönderdelat bevillningsförordningen i särskilda delar. Det är den nästa punkten, som möjligen skulle kunna gifva anledning till det yttrande, som nu afgifvits. Jag anhåller, att den nu föredragna punkten måtte läggas till handlingarne.

Öfverläggningen ansågs härmed slutad, och den föredragna punkten lades till handlingarne.

2 punkten.

Lades till handlingarna.

Ang. all-
männa bevill-
ningen.
(Forts.)

3 och 4 punkterna.

Kammaren biföll hvad Utskottet hemstält.

5 punkten.

*Förslag till
förordning
ang. bevill-
ning af fast
egendom samt
af inkomst.*

*Utskottets förslag till förordning angående bevillning af fast egen-
dom samt af inkomst.*

Den föreslagna förordningens rubrik och öfverskriften ofvanför § 1.

Godkändes.

§ 2.

Godkändes.

§ 3.

Mom. 1.

Herr Statsrådet Themptander: Då den nu föredragna paragrafen är den enda, med afseende på hvilken Bevillnings-Utskottet ifrågasatt någon afvikelse af betydighet från Kongl. Maj:ts förslag, tillåter jag mig fästa Kammarens uppmärksamhet på de här föreslagna ändringarne. Dessa äro två. Den första rörer den förändrade plats, *köpeskillingen* erhållit bland de faktorer, som skola bestämman en fastighets taxeringsvärde. Under det att så väl Kongl. Maj:ts som Utskottets förslag föreskrifver, att fast egendom skall taxeras med ledning af de om hvarje särskild egendoms storlek, beskaffenhet och afkastning inhemtade upplysningar, erhållna uppgifter om arrende- eller hyresafgifter, köpeafhandlingar äfvensom värderingar för egendomens belåning eller försäkrande mot brandskada, men så väl nu gällande bevillningsförordning som Kongl. Maj:ts förslag uppräknar köpeskillingen i främsta rummet bland dessa faktorer, har Utskottet nedflyttat den. Nu kan det må hända synas likgiltigt, hvilken plats som inrymmes åt densamma, blott alla de faktorer komma till sin rätt, hvilka böra inverka på taxeringsvärdet; men går man till motiveringen i betänkan det, skall man finna, att Utskottet ansett, att köpeskillingen hittills spelat en alltför stor roll vid fastighetstaxeringen, och Utskottet har genom att nedflytta densamma gifvit uttryck åt den åsigten, att för framtiden icke så stort afseende bör fästas vid köpeskillingen, utan att de andra faktorerna skola mera göra sig gällande vid bestämmandet af taxeringsvärdena. Det torde väl dock i allmänhet förhålla sig med fast egendom likasom med hvarje egendomsobjekt, att köpeskillingen är den tillförlitligaste grunden för bestämmandet af varans värde. Visserligen vill jag medgifva, att många fall kunna förekomma, då tillräcklig ledning icke kan hemtas af köpeskillingen; men detta är icke heller förbisedt i nu gällande

bevillingsförordning eller i Kongl. Maj:ts proposition. Uti instruktionen för taxeringsförrättningarne är föreskrifvet, att afseende skall fästas å sådana omständigheter, som att köpet afslutats mellan nära anhöriga eller förbehåll gjorts om undantagsförmåner eller andra särskilda omständigheter förekommit, som kunna anses hafva inverkat på köpeskillingens bestämmande *öfver* eller *under* egendomens verkliga värde. Häri ligger ju en bestämd uppmaning till myndigheterna att icke låta köpeskillingen vara det enda bestämmande, utan äfven beakta särskilda omständigheter, som kunna förefinnas. Ett fall, som ju är ganska vanligt, är att köpeskillingen är högre än det verkliga värdet på grund af vissa särskilda förhållanden. Så t. ex. är ofta fallet då egendomen inköpts af en granne, som ville hafva den i sambruk med sin förut egande fastighet, då han varit i tillfälle att betala mera för den, än någon annan velat göra.

*Förslag till
förordning
ang. bevill-
ning af fast
egendom samt
af inkomst.
(Forts.)*

Då alltså bevillingsförordningen redan inrymmer ett tillbörligt afseende på de öfriga förhållanden, som kunna göra sig gällande och böra tagas i betraktande vid taxeringsvärdets bestämmande, så har det synt mig, som om det vore obehöfligt att förändra den plats, köpeskillingen hittills haft sig anvisad. Det är ett faktum, att köpeskillingen är känd, och i allmänhet äro de särskilda omständigheter, som stundom verka derhän att köpeskillingen bestämes annorlunda än att den motsvarar egendomens verkliga värde, äfven lätta att lära känna och blifva då föremål för taxeringsmyndigheternas särskilda beaktande.

Nu vill jag visserligen gifva Bevillnings-Utskottet rätt deri, att den bästa grunden för en riktig taxering är en säker kunskap om egendomens afkastningsförmåga; men svårigheten ligger i att erhålla en sådan kunskap. Det är för taxeringsmyndigheterna vida svårare att förvärfva sig denna kunskap än den som kan vinnas om köpeskillingen, hvarom alltid finnas tillgängliga uppgifter.

Jag ber tillika att få erinra derom, att under arbetet med denna proposition ålåg det mig att taga i öfvervägande, huruvida egare af jordbruksfastighet borde åläggas att meddela taxeringsmyndigheterna uppgifter om arealen af sin egendom och beloppet af det utsäde, som derå verkställes; men under samtal med åtskillige jordbrukare hade jag tillfälle erfaras, att en dylik föreskrift skulle blifva förenad med stora svårigheter, enär på flera ställen i riket de små jordegarna icke en gång sjelfve hade kännedom om arealen af sin egendom eller ens om mängden af utsädet. Jag hemställer därför, om vid sådant förhållande det kan antagas, att taxeringsmyndigheterna skola ega en så säker kunskap om hvarje särskild hemmandels afkastningsförmåga, att man derpå kan grunda egendomens taxeringsvärde med underordnande af de öfriga synpunkter, hvilka i författningen angifvas. Det synes också, att Bevillnings-Utskottet erkänt den särskilda betydelse köpeskillingen eger i förhållande till de andra faktorerna, enär Utskottet i instruktionen för taxeringsförrättningarne uttryckligen bestämmer, att om taxeringsvärdet sättes till annat belopp än köpeskillingen, skola taxeringsmyndigheterna särskildt anteckna de skäl, som föranledt

*Förslag till
förordning
ang. bevil-
ning af fast
egendom samt
af inkomst.
(Forts.)*

afvikelse från köpeskillingen. Det är med hänsyn till köpeskillingens natur att i allmänhet vara en mera objektiv grund för taxeringen, som jag skulle önska, att man icke vidtoge den förändring, Bevillnings-Utskottet här ifrågasatt och som möjligen skulle kunna framdeles öppna vägen för en större godtycklighet vid fastighets-taxeringen, och vill jag slutligen än en gång erinra derom, att det Kongl. förslaget i denna del öfverensstämmer med vår nu gällande bevilningsförordning.

Den andra skiljaktigheten, som denna § företer ifrån det Kongl. förslaget, afser taxering af skog. Såsom Kammaren har sig bekant, har det nuvarande sättet för taxeringen af skog med rätta ådragit sig ogillande. Skogen har i allmänhet blifvit förbisedd. Den skulle naturligtvis inräknas i egendomens taxeringsvärde, men på många ställen har detta icke skett i tillbörlig grad. En annan olägenhet är, att när afverkningsrätt till skog är skild från egaren af fastigheten och innehafves af annan person, kan denne icke träffas af någon beskattning för den vinst, han tager utaf afverkningen; och det har visat sig, att när skogen ingått i egendomens taxeringsvärde, men afverkningsrätten blifvit skild från egaren, hafva taxeringsmyndigheterna sett sig föranlättna att nedsätta egendomens taxeringsvärde, därför att samma egendom, reducerad till sin areal af åker och äng, icke längre motsvarar det åsatta värdet. Med hänsyn härtill hade skattekomitén föreslagit, att inkomstbevilning skulle erläggas för den vinst, som hemtas af skogsafverkning utöfver husbehof, och drabba egaren eller innehafvaren af afverkningsrätten. Detta förslag, som accepterats i Kongl. Maj:ts proposition, har Bevillnings-Utskottet funnit innefatta en lämplig lösning af frågan för den händelse, att skogen afverkas af annan person än jordegaren; men om skogen innehafves af egaren, har Utskottet icke funnit förslaget acceptabelt, utan ansett att skogen i sådant fall borde inräknas i fastighetens taxeringsvärde, ehuru Utskottet äfven då såsom ett korrektiv föreslår, att egaren skulle i visst fall erlägga inkomstbevilning, nemligen om det visar sig att afverkning eger rum till den utsträckning, att egendomens värde derigenom minskas.

Uti den motivering till förslaget, som förekommer i den Kongl. propositionen, har jag erkänt denna frågas svårlösta beskaffenhet, och Utskottet har visserligen ansett, att många olägenheter skulle blifva förenade med Kongl. Maj:ts förslag; men jag tror att äfven Bevillnings-Utskottets förslag på samma gång det synes mig hvilat på två alldeles motsatta principer och därför vara inkonseqvent, erbjuder icke ringa svårigheter vid tillämpningen och den belysning af dessa svårigheter, som af några reserwanter inom Utskottet framstälts, synes mig ganska talande.

Emellertid vill jag erkänna, att äfven Utskottets förslag onekligen innefattar någon förbättring i jernförelse med de nu gällande bestämmelserna, och jag inskränker mig därför till att uttala den önskan, att något steg åtminstone måtte tagas, som leder till en mera effektiv taxering af skogen, än som för närvarande eger rum.

Friherre Hamilton: Den nu föredragna paragrafen sönderfaller i två afdelningar. Den första afser den förändrade ordning, som föreslagits för de omständigheter, hvilka skola tjena till ledning vid bestämmandet af en fastighets taxeringsvärde, och den andra rör förhållandena i afseende på skogen. Den förändrade ordning, som Utskottet föreslagit beträffande grundsatserna för bestämmandet af taxeringsvärdet, är icke af någon oväsentlig vikt. Det har förut under många år varit bestämdt, att man först och främst skulle fästa sig vid köpeskillingen, så vida nemligen ett köp under senare åren egt rum. Det är visserligen sant, att köpeskillingen i allmänhet angifver en egendoms saluvärde, men jag har icke kunnat öfvertyga mig om, att detta värde är någon mätare af en saks verkliga värde, utan detta senare måste väl, hvad en fastighet beträffar, vara det, som egendomen eger med afseende på dess afkastningsförmåga, då den under normala förhållanden skötts på ett förnuftigt sätt. För att bedöma denna egendoms förmåga att gifva afkastning har Utskottet föreslagit, att man i främsta rummet skulle fästa sig vid egendomens storlek, beskaffenhet och öfriga uppgifna omständigheter. Fastighetsbevilning är, enligt min åsigt, intet annat än en inkomstskatt, ehuru den blifvit fixerad till visst belopp för hundrade af fastighetens värde för att man skall vara oberoende af de vexlingar, som kunna inträffa med afseende på hvad fastigheten hvarje år afkastar. Redan häri, eller att under hvarje omständighet vara underkastad beskattning, kan det synas ligga något hårdt för en fastighetsegare, medan en industridkare, hvars rörelse ej är förenad med innehafvande af fastighet, slipper ifrån all inkomstbeskattning, då han kan visa, att han icke haft någon behållning af sin rörelse. Jag vill dock icke nu fästa mig härvid. Men så mycket viktigare är det, att de grunder, efter hvilka fastighetsvärdet bestämmes, icke blifva origingiga, och jag fruktar, att de blifva det, om såsom hittills köpeskillingen sättes i främsta rummet bland grunderna för uppskattningen af detta värde. Det är sant att, enligt nu gällande förordning, många omständigheter böra tagas i betraktande; men i sjelfva verket har det gått så till, att, då en fastighet blifvit såld, har man ansett sig tvungen att fästa sig vid dess saluvärde, och detta har inverkat icke allenast på samma fastighets taxeringsvärde utan äfven på alla öfriga fastigheters inom samma distrikt, hvilka ansetts jemförliga med den försålda fastigheten. På köpeskillingen kunna för öfrigt inverka en mängd olika omständigheter. Jag vill måhända hafva en angenäm bostad och fäster då icke så mycket afseende vid, om jag betalar mer än egendomen är värd; eller köper jag en skogsegendom för att komma i tillfälle att afverka skogen och betalar då möjligen under gynnsamma konjunkture mer än egendomen är värd med en förnuftig hushållning af skogen. Många andra dylika omständigheter förefinnas, som göra att köpeskillingen, enligt mitt förmenande, är en vansklig mätare för en egendoms verkliga värde. Om en förständig person vill göra sig en föreställning om värdet af en egendom, som han ämnar köpa, så tror jag icke att han i främsta rummet

Förslag till förordning ang. bevilning af fast egendom samt af inkomst.
(Forts.)

*Förslag till
förordning
ang. bevil-
ning af fast
egendom samt
af inkomst.
(Forts.)*

frågar efter hvad föregående egare af densamma hafva betalt derför, utan han gör så, som Utskottet nu föreslagit, han ser efter, huru många tunnland åker, äng och skogsmark som finnas, huru egendomen är belägen med afseende på andra förmåner o. s. v., och därefter bestämmer han priset. Skulle nu taxeringsmyndigheterna, för att vinna samma mål som köparen, följa en annan väg, så vore det underligt, om de komme till samma resultat. Hvad beträffar svårigheterna att inom hvarje taxeringsdistrikt vinna upplysning om huru stor en egendom är, så tror jag dessa icke vara så särdeles betydande. Ett taxeringsdistrikt är temligen begränsadt, och de personer, som sitta i bevilningsberedningarna, hafva i allmänhet ganska väl reda på sina grannars egendomar och veta ungefärligen hvad de äro värda med afseende på de egenskaper, jag nyss nämnt. Detta är visserligen svårare än att taga reda på köpeskillingen; men jag tror icke att man får se på besväret i detta fall, utan att man måste göra de ansträngningar man kan för att komma sanningen så nära som möjligt. För öfrigt är ju stadgandet icke nytt; det har ju förut varit bestämdt att, om man saknar de andra grunderna för taxeringsvärdets bestämmande, så må man tillgripa dessa nu föreslagna.

Hvad beträffar skogens beskattning, så har det föreslagits, att man icke skulle taga densamma i beräkning i vidsträcktare mån, än den anses erforderlig till husbehof. Detta vore nog bra, om man kunde få reda på hvad som är en egendoms husbehof. Men först och främst är detta mycket olika i olika trakter, och dessutom kan en egare förminska eller föröka sitt husbehof genom det sätt, hvarpå han sköter sin hushållning. Han kan t. ex. vilja omgifva sina egor med gärdesgårdar, hvartill åtgår icke ringa qvantitet virke; han eldar må hända i öppna spisar, som draga mycket ved; eller eldar han med endast kastved, under det att en annan eldar med qvistar och dylikt, som grannen låter ligga kvar i skogen och ruttna bort, o. s. v.

Om Kongl. Maj:ts förslag blifver antaget, så kan det inträffa, att om för en egendomsegare afsättes en viss skogstrakt till dess husbehof och han deraf sparar in någon del, så får han icke sälja deraf utan att särskildt beskattas för inkomst; men förlösar han samma del, så får icke kronan någon skatt deraf. Blifver han nu beskattad för inkomst af en sådan försäljning, så blir han beskattad två gånger för samma sak, nemligen första gången genom fastighetsbevilningen och andra gången genom bevilningen för inkomst. Då synes hvad Utskottet har föreslagit vara enklare, och, när skogen disponeras af jordegaren, uppstår härvid alldeles samma förhållande, som hittills egt rum. Svårigheterna synas icke böra blifva större hädanefter än hittills; åtminstone bör det vara lättare att uppskatta värdet af hela den till en fastighet hörande växande skog, än att bestämma hvad som är en egendoms husbehof af skogsprodukter. Om åter dispositionsrätten till skogen innehafves af annan än jordegaren, så är ju Utskottet ense med Kongl. Maj:t deri, att då skall icke skogen intagas i taxerings-

värdet, utan innehafvaren af dispositionsrätten skall beskattas för den inkomst, han kan hemta ur skogen.

Jag har nu sökt förklara de åsigter, som ledt Utskottet till det beslut, som Utskottet fattat, och för min del ber jag att få yrka bifall till detsamma.

Förslag till förordning ang. bevilning af fast egendom samt af inkomst.
(Forts.)

Herr Widmark, Carl Olof: Såsom af min reservation synes, har jag icke kunnat instämma i Utskottets förslag i hvad det angår senare delen af denna paragraf, nemligen angående sättet att beräkna den växande skogen vid bestämmande af fastighetsvärdet, och jag har i min reservation sökt gifva skäl, hvarför jag anser att Kongl. Maj:ts förslag är i detta fall mera praktiskt och lämpligt. Det är väl sant, att Kongl. Maj:ts förslag utgör en förändring i det hittills bestående, och att åter det af Utskottet framlagda förslaget i denna del närmar sig till det nuvarande, men det ligger också numera en ofantligt stor skilnad på vigten af sätten att bestämma fastighetsvärdet, då här är fråga om att fördubbla den afgift, som skall utgå i enlighet med taxeringsvärdet. Om man kunde blunda för en oegentlighet i bestämmelserna om skogens värdering, när det gälde blott 5 öre, så är det väl viktigare att slå in på en rätt bog och söka få garantier för att skogen upptages till sitt rätta värde, när en fördubbling af afgiften ifrågasättes. Mig synes det vara en helt enkel sak att göra fastighetsvärdet oberoende af det sätt, hvarpå skogen skötes, och låta inkomstbevilningen blifva beroende uteslutande af den inkomst, som af skogen tages, så att icke hushållning med skogen skall gifva anledning till ett ökad taxeringsvärde och förstörande af skogen eller anlitande af densamma och nedsättande af dess värde skall gifva anledning till nedsättning i fastighetsvärdet. Detta synes mig så enkelt och tydligt, så att jag därför anser Kongl. Maj:ts förslag i denna del hafva företräde, men när Andra Kammararen beslutat en återremiss, enär frågan onekligen beror på huruvida fastighetsbevilningen höjes eller ej och särskild bevilning å inkomst af jordbruksrörelse, enligt 2 § mom. a, antages eller icke, så anser jag, att paragrafen i denna senare del bör återremitteras, på det att frågan må få betraktas i sitt sammanhang och detta förslag må sättas i samband med dem, som förekomma i de paragrafer, som angå fastighets- och inkomstbevilning.

Jag har icke inom Utskottet afgifvit någon reservation mot första delen af paragrafen, som innehåller en nedflyttning af köpeskillingen bland de omnämnda omständigheter, som böra inverka på fastighetsvärdets bestämmande, och detta därför att denna nedflyttning passar i stycke med min uppfattning, att växande skogs värde icke skulle tagas i betraktande vid fastighetsvärdets bestämmande. När jag således hyllade Kongl. Maj:ts åsigt, att skogen icke skulle medräknas, så ansåg jag att sjelfva köpeskillingen, som naturligtvis omfattar det hela, både inegor och växande skog och allt öfrigt, hade förlorat sin betydelse såsom hufvudbestämmande, då en så betydlig faktor, som skogens beskaffenhet, hvilken inverkar mycket på köpeskillingen, icke skulle få inverka

Förslag till förordning ang. bevilning af fast egendom samt af inkomst.
(Forts.)

på fastighetsvärdet. Min åsigt är därför, att om Utskottets förslag i den senare delen antages, så må gerna köpeskillingen behålla sin nuvarande betydelse, men blir åter Kongl. Maj:ts förslag antaget, så bör köpeskillingen intaga en underordnad plats, därför att den då faktiskt har en underordnad betydelse. Då således första och andra delen af momentet hafva ett intimt sammanhang, så får jag yrka återremiss af hela momentet.

Herr Forssell, Hans: Jag anhåller att få yttra mig öfver den första afdelningen af det nu föredragna momentet; öfver den förändring, som Utskottet vidtagit i Kongl. Maj:ts förslag, då det till sista platsen nedflyttat köpeskillingen bland de omständigheter, som böra tagas i betraktande vid fastighetsvärdets bestämmande. Betydelsen af denna lilla förändring framgår kanske allra bäst af den omständigheten, att köpeskillings upptagande såsom den främsta faktoren vid bestämmandet af taxeringsvärdet var en af de viktigaste bestämmelserna i den stora reform af bevillningsförordningen, som 1860 års Riksdag vidtog. Köpeskillingen hade varit antagen såsom en taxeringsgrund redan så tidigt som i 1815 och 1818 års bevillningsförordningar, men sedan blifvit utesluten ur förordningen i slutet af 1820-talet; men så visade det sig under bevillningsförordningens tillämpning, att taxeringarne blefvo allt sämre och sämre. Denna försämring gick så långt, att man slutligen måste på allvar tänka på en reform. När då 1859 en komité tog denna angelägenhet om hand, var dennas första uppgift att skaffa sig noggrann underrättelse om den opålitlighet, som herskade i hela taxeringsväsendet, och den bevisade genom officiella siffror denna opålitlighet, nemligen genom att från Kongl. Maj:ts Befallningshafvande erhålla uppgifter om de under sista tiden skedda köp och försäljningar af egendomar och med dessa uppgifter jemföra de sista taxeringarna. Då visade sig, att skillnaden mellan köpeskillingen och taxeringsvärdet på de allra flesta ställen var sådan, att taxeringsvärdet var blott hälften af köpeskillingen. Mångenstädes utgjorde taxeringsvärdet $\frac{1}{3}$ eller $\frac{1}{4}$ eller $\frac{1}{10}$ och gick ännu mera under köpeskillingen. Härpå lade denna komité en särdeles stor vikt, och de i tabellform uppställda upplysningarne förfelade icke att utöfva sin inverkan på Riksdagen, Man fastställde då den principen, att till ledning för taxeringen skulle i främsta rummet tagas köpeskillingen, och denna tanke var fullkomligt riktig, då bevillningsförordningens första grundsats i afseende på fastighetstaxering var den, att derigenom skulle utvisas fastighetens kapitalvärde. Det kan väl icke nekas, att den säkraste metoden att utröna en egendoms kapitalvärde är att tillse hvad man i allmänhet vill betala för densamma, och detta framgår lättast af den köpeskillning, som egendomen verkligen betingat. Nu är det sant, att många missvisningar kunna förekomma. Den ene betalar en för hög köpeskillning, därför att egendomen har för honom ett särskildt affektionsvärde; den andre, därför att den ligger midt i hans egendomskomplex; den tredje, därför att han vill afverka all skogen på en gång; den fjerde,

derför att han är slägt med säljaren o. s. v. Men det är i nuvarande bevillningsförordning föreskrifvet, att alla dylika missvisningar skola beaktas. Bevillningsberedningen har icke rätt att taga köpeskillingen för god så som den är, så att säga, utan måste se till, huruvida särskilda omständigheter kunna förklara det alltför höga eller låga priset. Emellertid har inträffat, att på åtskilliga ställen detta beaktande icke iakttagits rätt samvetsgrant. Missbruk hafva förekommit, och på dessa missbruk vill man nu hämnas sig derigenom, att man gifver denna grund för taxeringen en knäpp och flyttar den ned till sista platsen. Detta har nu, såsom vi se af Bevillnings-Utskottets motivering och såsom vi hört af en af Utskottets ledamöter, icke någon ringa betydelse, utan Utskottet vill, att det verkliga skall medföra, att taxeringskommittéerna i sista rummet skola taga hänsyn till köpeskillingen. Här för kunde man hafva något rimligt skäl, om man i stället bjöde oss någon bättre ledning än köpeskillingen, någon bättre ledning än den, som man hittills haft. Men så är alldeles icke förhållandet. Man hänvisar oss på det gamla vanliga, på uppskattning af egendomens areal i åker och äng, på utredning af afkastningen o. s. v., men, mine herrar! man har icke i den nya bevillningsförordningen gjort det ringaste nämnvärda steg för att så organisera våra taxeringsmyndigheter, att de bättre än hittills blifva i tillfälle att göra de undersökningar, som erfordras för att vinna en sådan kännedom om egendomen. Hade man gjort det, hade man på en eller annan af de vägar, som dervid varit föreslagna, beredt en säker grund för taxeringen, så skulle jag icke hålla så mycket på köpeskillingen, men såsom det nu är, ser jag i den föreslagna åtgärden intet annat än ett förminskande af den objektivitet i taxeringar, hvartill dock finnes en anledning deri, att köpeskillingen varit lagd till grund för densamma. Dermed har dock förhållit sig så, att köpeskillingens siffror stått som den första och viktigaste "ledningen" för taxeringsmyndigheterna, och dessa hafva varit tvungna att fråga sig: huru hänger det i hop med denna egendoms taxeringsvärde, jämförd med samma egendoms köpeskillning? Denna anledning att göra en efterfrågan, denna anledning att höja ett värde, så vida icke särskilda omständigheter kunna uppvisas till dess nedsättning, den är en god hämsko på taxeringsmyndigheternas benägenhet att göra från sig taxeringen på slarf. Det är därför jag icke kan gilla den nu föreslagna åtgärden, af Bevillnings-Utskottet företagen på fri hand, detta tilltag att ändra bestämmelser, som hafva årtiondens häfd och öfver hvilka icke några väsentliga klagomål försports. Derfor anhåller jag vid denna del af det första momentet hos Herr Talmannen om proposition å bifall till Kongl. Maj:ts förslag.

Herr Bennich: Den siste talaren, med hvilken jag förenat mig i reservation mot Utskottets förslag, har så fullständigt anført och utvecklat skälen, hvarför man icke bör vidtaga den förändring, som af Utskottet är föreslagen, nemligen att nedflytta köpeskillingen till en underordnad rol vid fastighetsbeskattningen,

Förslag till förordning ang. bevillning af fast egendom samt af inkomst.
(Forts.)

*Förslag till
förordning
ang. bevil-
ning af fast
egendom samt
af inkomst.
(Forts.)*

att jag till hans anförande i denna del har intet att lägga. Jag kan icke neka, att de skäl, som å andra sidan blifvit anförda, väl kunna hafva något berättigande i undantagsfall, men att de skulle hafva berättigande såsom regel, vågar jag bestrida. Om taxeringsmyndigheterna vore i tillfälle att, på sätt en ärad ledamot af Bevillnings-Utskottet anförde, undersöka egendomens värde på samma sätt som en spekulant, som ämnar köpa den, vore det fullkomligt likgiltigt, om den före köpeskillingen stode omnämnd i författningen såsom en taxeringsgrund eller icke; men detta kunna icke taxeringsmyndigheterna, och då är det väl skäl att taga hänsyn till hvad en spekulant har undersökt och hvilket finnes bekräftadt af köpeskillingen. Jag har intet att i öfrigt tillägga till hvad Herr Forssell så fullständigt utvecklade.

Hvad åter den senare delen af momentet angår, så har jag ej kunnat instämma i Kongl. Maj:ts förslag, utan dervid slutit mig till Utskottets mening, nemligen att endast den skog, som är från egendomen upplåten åt annan person, skall blifva föremål för taxering, men att deremot skog, som begagnas af egaren sjelf, skall ingå i egendomens uppskattning. Jag tror, att det finnes väsentligen olika förhållanden i olika delar af landet, och att mina ärade medrepresentanter från Norrland af dervarande förhållanden kunna hemta icke ringa stöd att sluta sig till Kongl. Maj:ts förslag; men se vi på det öfriga landet, der skogen icke spelar sådan rol som i Norrland, så vågar jag påstå, att det skulle blifva i högsta grad odiöst och kan hända alldeles omöjligt för taxeringsmyndigheterna att skilja mellan den skog, som användes till husbehof, och den, från hvilken någon större eller mindre försäljning eger rum. Som det dock är den största delen af landet, som skulle få känna olägenheterna af den nya af Kongl. Maj:t föreslagna anordningen, så tror jag icke att man bör gå in derpå. I detta afseende liksom i det föregående är jag benägen att så mycket som möjligt hålla på hvad hittills varit stadgadt och som i det stora hela befunnits vara fördelaktigt och lämpligt.

Jag vågar hos Herr Talmannen anhålla om särskild proposition å första delen och särskildt å senare delen af detta moment, på det att hvarje mening må få göra sig gällande. I den förra delen af momentet instämmer jag i Kongl. Maj:ts förslag, i den senare i Utskottets.

Herr Wennerberg: Till hvad de två näst föregående talarne anført i afseende på denna paragrafs första moment har jag endast ganska litet att tillägga. Jag är fullkomligt af samma åsigt, som blifvit utförligt framsteldt af Herr Forssell. Då det är en känd sak, att hittills hos taxeringsmyndigheterna funnits en benägenhet att så mycket som möjligt undanskjuta betydelsen af den köpeskillning, som senast eller under senare tiden betalats för en fastighet, hvarigenom taxeringsvärdena i allmänhet blifvit nästan orimligt nedsatta, så säger sig sjelf, att i fall paragrafen, med den lydelse Utskottet föreslagit, blir lag, skulle man mer än en gång få höra, att då köpeskillingen nu blifvit nedflyttad till det *sista* mo-

ment, hvarvid man skall fästa afseende, så är väl meningen dermed, att på den delen också skall fästas det *minsta* afseendet. Det har varit svårt nog att, äfven då den stod i främsta rummet, få tillräckligt afseende fäst dervid, och helt visst skulle det snart komma att visa sig, att en sådan nedflyttning skulle betaga momentet all betydelse. Det är för öfrigt, såsom man väl vet, när man känner, hur det går till vid taxeringsmyndigheternas sammanträden, nästan omöjligt att få samstämmande uppgifter i afseende på de andra omständigheter, som skola tjena till ledning vid uppskattningen, och hvilken latitud, som tages vid bedömandet af egendomarnes storlek, beskaffenhet och afkastning och huruledes de uppgifter, som derom erhållas, icke kunna verificeras; och på dem måste myndigheterna dock fästa afseende! En sak deremot, som är objektivt gifven, är köpeskillingen, och om det dertill är känt, att man har att fästa sig icke blott vid denna, utan äfven vid de föregående, så inser jag icke, att man kan få någon bättre grund för egendomarnes rätta värderande än just denna. Jag medgifver mer än gerna att man härvid många gånger är utsatt för missvisningar, men jag tror å andra sidan, att i de flesta fall och således enligt regel man häri har den tillförlitligaste ledningen.

På grund häraf och af hvad förut blifvit sagdt, yrkar jag vid denna del af paragrafen bifall till Kongl. Maj:ts förslag. Hvad åter senare delen angår, så — om man nu också har rätt att yttra sig derom — ber jag blott få säga, att jag på inga andra grunder än just dem, som af Utskottet blifvit utvecklade, yrkar bifall till Utskottets förslag.

Herr Hammar: För min del tror jag, att man kanske fäst något för mycken vikt vid och på grund deraf väl mycket klandrat det förslag, som Utskottet framlagt i denna punkt. Det skiljer sig visserligen till en del från Kongl. Maj:ts förslag, men båda förslagen äsyfta ju, att den fasta egendomen skall uppskattas till sitt *verkliga* värde. Då är frågan huru detta skall kunna bäst utrönas. Är det lättast att utröna det genom den sist betalade köpeskillingen, eller kan man få någon bättre grund för att finna detta verkliga värde? Utskottet har ansett, att allting bör tjena till ledning dervid, icke blott köpeskillingen utan i främsta rummet fastighetens afkastning, ty hvad utgör en egendoms egentliga värde annat än den afkastning, som den lemnar? Man kan framdraga så många exempel, der köpeskillingen varit vare sig för hög eller för låg, så att icke utgör den någon säker grund för bedömande af en egendoms verkliga värde. Utskottet har derföre trott, att det säkraste vore egendomens afkastning, såvida den kunde riktigt utrönas, och har derför ansett, att den borde sättas i främsta rummet.

Det var glädjande att af Herr Statsrådet höra, att han gaf Utskottet rätt deri, att afkastningen var den rätta och bästa mätaren af en egendoms verkliga värde. Det är ju intet annat, som Utskottet föreslagit. Derför har det satt afkastningen i första rummet och kan denna icke utrönas, då får man gå till andra om-

Förslag till förordning ang. beviljning af fast egendom samt af inkomst.
(Forts.)

ständigheter, köpeskillning, arrende och hyresafgifter och dylikt. Med ett ord, taxeringsmyndigheterna, vare sig bevilningsberedningar, taxerings- eller pröfningskomitéer, få leta sig till det verkliga värdet bäst de kunna, men icke får man sätta köpeskillingen i ovilkorligen främsta rummet; i detta hänseende kan jag ej annat än dela Utskottets åsigt.

Det yttrades här, att instruktionen för taxeringsmyndigheterna föreskrifver, att om köpeskillingen ej följes skall det i taxeringskomiténs protokoll antecknas. Det är mycket rätt. För den händelse man kan finna ett annat värde än det, köpeskillingen angifver, bör detta antecknas i protokollet. Det kan jag icke finna utgöra något skäl alls för afslag å Utskottets förslag.

En ärad talare yttrade i afseende på forna förhållanden, att man vid antagandet af den nya bevilningsförordningen, vid 1858—1859 års riksdag, var tvungen på grund af de opålitliga taxeringsvärdena att fixera köpeskillingen såsom en norm. Jag tror, att på den tiden fans opålitlighet icke endast i afseende på fastighetstaxeringarna utan lika mycket i afseende på uppgiften om inkomst. Må vara, att köpeskillingen då var den faktor, som häfde dessa origtiga taxeringsvärden på fastigheterna, så tror jag dock icke att det numera behöfves. Det har passerat 25 år sedan dess, och genom att den kommunala beskattningen står i förhållande till beskattningen efter 2:dra artikeln så håller nog den ene ögonen på den andra inom sin kommun; således kan icke samma skäl för köpeskillingen, såsom norm för taxeringen, finnas nu som då.

Det nämndes äfven af samme ärade talare, att Bevilnings-Utskottet icke framställt något förslag, att förändring vid tillvägagåendet inom taxeringsmyndigheterna skulle ega rum. Jo, om detta förslag blir lag, att de skola i främsta rummet taga i betraktande egendomens afkastning för bedömande af dess verkliga värde, så måste de följa detta liksom de hittills varit hänvisade till köpeskillingen. Det behöfs ingen annan förändring, än att denna bestämmelse sättes i främsta rummet, ty då äro taxeringsmyndigheterna skyldiga att genom utrönande af egendomens afkastning bedöma dess verkliga värde. För min del tror jag icke, att Utskottet handlat utan skäl och i anledning deraf ber jag att få tillstyrka bifall till Utskottets förslag i denna del.

Hvad åter den andra delen af detta moment beträffar, så erkänner jag, att den stilisering den fått icke tilltalar mig så mycket som jag önskade, men inom Utskottet kunde man icke få någon bättre. Man förestälde sig då, att vid en egendom, som har skog eller torfmosse, bör äfven skogens värde tagas i betraktande, men när försäljningen af denna skog eger rum, skall denna köpesumma, om egaren sjelf innehar egendomen, minska egendomens taxeringsvärde. Detta tror jag skulle bättre låta sig göra än enligt Kongl. Maj:ts förslag, som innehåller, att både torfmossar och växande skog skola tagas i betraktande endast i den mån de anses erforderliga till husbehof; men huru skall en taxeringsmyndighet kunna säga, huru mycket torf eller skog en egare behöfver använda för

sitt husbehof? Utskottet har föreställt sig, att det skulle förorsaka betydligt mera svårighet för en taxeringsmyndighet att bedöma detta, än i fall Utskottets förslag antages. Till följd deraf får jag yrka bifall till Utskottets förslag äfven i denna del.

*Förslag till
förordning
ang. bevil-
ling af fast
egendom samt
af inkomst.
(Forts.)*

Herr vice Talmannen: Det må visserligen medgifvas, att i de stora förändringar i bevillningsförordningen, som gjordes 1860, då det gälde att rätta ett sedan många år tillbaka insmuget missbruk, det var alldeles nödvändigt att vid fastighetens taxering företrädesvis fästa sig vid något så objektivt som köpeskillingen. Men det kan å andra sidan icke nekas, att denna grund sedermera gifvit anledning till icke så liten origtighet vid beskattningen, och detta så mycket mera som köpeskillingen icke blott skall läggas till grund för taxeringen af sådan egendom, som verkligen varit förtrytt, och som således åtminstone visade att den kunde betalas med det belopp, som köpeskillingen utvisade, utan äfven att denna köpeskillning, som blifvit erlagd för en eller flera egendommar inom orten, skall tagas i betraktande vid bestämmande af taxeringsvärdet å öfriga egendommar. Det blef då en synnerligen kinkig och ömtålig sak för taxeringsnämnderna och ännu mer för de högre myndigheterna att se till, att man icke stannade antingen vid för låg eller för hög siffra, att man icke lät de tillfälliga omständigheter, som inverka på en eller flera köpeskillningar till dessas höjande eller sänkande, också inverka på hela taxeringen i orten. Min öfvertygelse är den, att med den större erfarenhet man nu har att bedöma egendomars värde, med den större kännedom man har om arealen, är det ojemförligt mycket bättre och leder till ett mycket säkrare resultat att i första rummet lägga egendomens storlek, dess areal, dess beskaffenhet, godhet och den afkastning, som den under gifna förhållanden anses böra gifva, till grund för taxeringen än att i första rummet, och kanske just med afseende på objektiviteten uteslutande, fästa sig vid köpeskillingen. Denna sak må nu emellertid kunna ses från två olika sidor, det beror naturligtvis på vid hvilketdera man mest fäster sig, antingen en viss lätthet att bestämma värdet eller ett grundligare men svårare sätt att bestämma detta värde. Att det senare blir rättvisare, det är min öfvertygelse.

Men hvad jag framför allt önskar uttala i denna punkt, är mina betänkligheter beträffande det sätt att bestämma skogens taxering och beskattning, som Kongl. Maj:t har föreslagit, och i hvilket Utskottet, enligt mitt förmenande, har gjort en särdeles välbetänt förändring. Det synes mig nemligen blifva nästan alldeles omöjligt att skilja på den afkastning af skogen, som åtgår till husbehof, och den, som skulle kunna blifva föremål för taxering. Vid hvarje sådan egendom, der det fins någon slags industri, hvilken tager i anspråk skogsprodukter, skulle således enligt bestämmelsen i det Kongl. förslaget, konsekvent äfven denna del af skogstillgången, som användes för den industriella inrättningen, beskattas såsom en främmande tillgång. Att åstadkomma detta med någon slags rättighet eller precision, det kommer att medföra de största

Förslag till förordning ang. beviljning af fast egendom samt af inkomst.
(Forts.)

svårigheter. Jag har icke heller någon sympati för det senare momentet i den framdeles förekommande 8 §. Men då detta senare moment synes mig icke för den nu föredragna punkten hafva någon betydelse, kan jag inskränka mig till att i båda afseenden tillstyrka bifall till Utskottets förslag.

Herr Reutersvärd: Till en början får jag vördsamt anhålla, att Första Kammaren icke vill, på sätt en talare har föreslagit, återremittera denna punkt. Andra Kammaren har visserligen återremitterat den, men min öfvertygelse är, att dermed skall ingenting vinnas, så mycket mer som med undantag af de fyra reservanternas åsigterna inom Utskottet icke komma att förändras, hvarföre hela följderna endast blir tidsutdrägt utan nytta. Denna fråga har dessutom, efter mitt förmenande icke ringaste sammanhang med de stora frågorna, utan den kan afgöras fristående för sig. Herr Chefen för Finansdepartementet, som först yttrade sig, skall, såsom jag hört — jag var sjelf icke då närvarande — hafva klandrat Utskottet derföre att det vidtagit denna, som jag vill kalla obetydliga, förändring. Jag tror, att han borde vara tillfreds med den behandling, den Kongl. propositionen rönt inom Utskottet, enär en så vigtig författning som denna har passerat Utskottet, utan att i sak knappast en enda väsentlig förändring egt rum. Jag vågar påstå att i sak någon förändring i den nu föredragna paragrafen heller icke skett. Ty Utskottet säger här i likhet med Kongl. Maj:t att all fast egendom skall uppskattas till sitt verkliga värde. Der ville jag inom Utskottet hafva satt punkt och i instruktionen insätta, huru man skall lämpligast bedöma det verkliga värdet, på det att man icke i sjelfva författningen skulle reglementera derom. Denna åsigt vann intet understöd. Men nu frågas likväl, när man bestämt uttrycket att all fast egendom skall uppskattas till sitt verkliga värde, hvad kan man då mera begära? Skall man då i en författning säga: I skolen söka efter huru det högsta möjliga värdet skall ernås, och det kunnen I finna någon gång derigenom, att ett tillfälligt fastighetsköp i orten eger rum, och derefter skolen i beskatta icke allenast den köpta egendomen utan ock hela distriktets egendom? Om t. ex. en landthandlande vill slå sig ned i en by, der han tror sig få en stor rörelse, och köper der ett ¹/₁₆ eller ¹/₃₂ mantal och betalar detta mycket mer än en annan anser det vara värdt, skall då hela distriktet vara underkastadt förhöjd taxering efter en sådan grund? Jag har talat med flera ordförande i bevilningsberedningar och de hafva sagt: med den nu gällande instruktionen hafva vi icke kunnat taga hänsyn till andra faktorer än köpeskillingen, så vida inom taxeringsdistriktet försäljning af fast egendom egt rum under de närmaste 10 åren. Der står nemligen: "Värdet af fast egendom föreslås och bestämmes med ledning af: 1:o den för sådan, under loppet af nästföregångna 10 år försålda egendom senast betingade köpeskillning, så vida icke derunder inbegripits godtgörelse för inventarier eller växande gröda, eller köpet afslutats mellan nära anhöriga, eller vid försäljning förbehåll gjorts om så kallade undantagsförmåner,

eller dervid förekommit andra särskilda omständigheter, som skäliggen anses hafva inverkat på köpeskillingens bestämmande utöfver eller under egendomens verkliga värde“. Med denna instruktion hafva, som jag sagt, de flesta bevillningsberedningsordförande ansett, att köpeskillingen är den bestämmande faktoren. Deraf har det och visat sig, att de nuvarande taxeringarne på en mängd egendomar hafva blifvit onaturligt höga och på andra ställen alltför låga. En talare, den tredje i ordningen, åberopade, huruledes han vid gjorda forskningar funnit, att egendomar blifvit sålda för mångdubbla värdet mot taxeringsvärdet. Det kan vara möjligt, om man går långt tillbaka i tiden. Men den statistik, som senast är uppgjord eller den af år 1876, den visar, mine herrar, att vid försäljning utan vilkor hafva sammanlagda köpeskillingarna utgjort 99,900,000 kronor i rundt tal och taxeringsvärdet var samtidigt 86,500,000 kronor; köpeskillingen med vilkor har varit 19 millioner 91 kronor och taxeringsvärdet 19 millioner 630 kronor. Det är ju så nära, det kan vara. Hypoteksvärdet har varit 20 millioner 846 kronor och taxeringsvärdet derå 21 millioner 364 kronor och sedan dess hafva taxeringsvärdena blifvit höjda till följd af 1879 års Kongl. cirkulär. Herrarne torde här af finna, att det icke måtte vara mångenstädes på senare tider som sådan allt för låg taxering inträffat, och detta af ganska naturliga skäl. Ty sedan vår kommunalbeskattning blifvit byggd på bevillningsförordningens grund, har hvar och en inom sin ort sökt att taga reda på hvad den andres egendom kan vara värd, på det att icke den ena skall behöfva skatta för den andra. Det råder ett sådant jägtande att taga reda på dylikt, att man i det hänseendet icke har någonting att från statens sida befara, och min öfvertygelse är, att, om den af Utskottet föreslagna förändringen vinner Riksdagens bifall, statsverket derpå skall mera vinna än förlora. Jag antager tillika, att det icke blir mindre samvetsgranna taxeringskomitéledamöter hädanefter än hittills, och när det står i deras instruktion, att de skola på heder och samvete verkställa värderingen, så får man väl tro, att de i allmänhet ställa sig detta påbud till efterrättelse. Om i en eller annan kommun det skulle finnas taxeringsmän, som begagna sig af orättfärdiga beskattningssätt, så må icke hela landet därför brännmärkas. En talare nämnde, att genom att icke få in köpeskillingen här såsom det första vilkoret, det skall blifva en godtycklig beskattning. Jag kan icke finna att det blir mera godtyckligt, därför att man nedflyttat denna bestämmelse. Första vilkoret är, att det skall vara det *verkliga värdet*, ingenting annat, beskattningsmännen må söka det på hvilken väg de säkrast finna detta. Huru skall bevillningsberedningen bära sig åt, då enligt Kongl. Maj:ts förslag köpeskillingen såsom grund är begränsad inom de tre sista åren, om icke något köp under tiden egt rum? Jag tillhör en kommun, der mycket sällan egendomsköp ega rum. Huru skall man der finna det rätta, då man icke har köpeskillingen att rätta sig efter? Huru skall man vidare enligt Kongl. Maj:ts förslag kunna bestämma, hvad som menas med skog till husbehof för egendomen? Om det finnes 10 åbor på ett hemman, och på

Förslag till förordning ang. bevillning af fast egendom samt af inkomst.
(Forts.)

*Förslag till
förordning
ang. bevill-
ning af fast
egendom samt
af inkomst.*
(Forts.)

ett annat lika stort hemman blott finnes en åbo, skall då i senare fallet han hafva rätt till lika mycket husbehofsskog som samtliga dessa 10, eller skall hans hemman blott hafva rättighet till $\frac{1}{10}$:del mot det andra? Eller om jag på min egendom icke använder gärdesgårdar af trä, eller som bränsle använder stenkol eller cokes i besparingsspislar eller tillvaratager och till bränsle begagnar qvist och skatar m. m., skall jag då, om jag i stället säljer några famnar ved, skatta särskildt för den inkomst, jag derigenom bereder mig? Jag tror verkligen, att Första Kammaren kan med godt samvete antaga hvad Utskottet här har föreslagit och jag anhåller därför om bifall till den nu föredragna punkten.

Herr Stråle, Wilhelm: Då jag i många år haft tillfälle att deltaga uti beskattningsnämnds arbeten, må det tillåtas mig att yttra hvad erfarenheten lärt mig. Den är i fråga om jordens beskattning något olika mot hvad den senaste talaren yttrade. Då en fastighet under de tre näst före taxeringen förflutna åren blifvit såld, torde man väl kunna antaga såsom en i allmänhet gällande regel, att köpeskillingen är en riktig mätare på egendomens verkliga beskattningsbara värde. Om det, såsom understundom nog är händelsen, förekommer särskilda undantag, så är beskattningsnämnden skyldig att derpå fästa afseende, och i det fallet bör man derefter sätta taxeringen. Att åter, såsom den senaste talaren förmenade, man till följd af den omständigheten att ett hemman i ett byalag blifvit såldt för en temligen hög köpeskillning, vore pligtig att i samma mån höja beskattningen för de öfriga hemmanen, vågar jag bestrida och har icke funnit denna åsigt tillämplad under de många år jag suttit i pröfningsnämnd, så vida icke särskilda skäl blifvit visade för höjning af taxeringsvärdet å ett eller annat hemman. Jag vågar till och med påstå, att en annan tillämpning af författningen är oriktig. Det förekommer mig nästan, så ansågo de, hvilka förfakta Utskottets förslag, att, om man sätter köpeskillingen i första rummet, det innebär en ovilkorlig föreskrift att uteslutande bestämma taxeringen derefter. Så är likväl icke förhållandet, ty författningen innehåller ju omedelbart derefter jemväl andra hufvudgrunder, och instruktionen stadgar, att man skall fästa sig vid dem också. En talare nämnde i afseende på vigten af att vid beskattning äfven taga skogen i betraktande, att, om skogen nedhugges, blir värdet på fastigheten annorlunda. Det är riktigt, och jag har varit med om att nedsätta värdet på en fastighet, sedan upplysning vunnits, att skogen var afverkad. Jag tror således att från den sidan intet skäl kan hemtas för bifall till Utskottets förslag i denna del. Det blir emellertid en betydlig skilnad, om Riksdagen med ändring af nu gällande författning flyttar ned köpeskillingen, hvilken nu upptages i första rummet såsom en objektiv grund för taxeringen, som får rubbas endast i den mån andra omständigheter förekomma; men fullt författningsenligt är också, att om dessa andra omständigheter befinnas rigtiga, så bör taxeringsvärdet derefter rättas, vare sig till höjning eller minskning. Har man tillgång till sådana fullt tillförlitliga upp-

lysningar om egendoms storlek, beskaffenhet och afkastning, då har man visserligen lika goda objektiva skäl, hvilka kunna vara mera giltiga än köpeskillingsbeloppet, men många gånger förefinnas icke dessa upplysningar. Det ekonomiska kartverket är ty värr icke färdigt öfver hela landet. Saknas åter sådana upplysningar och man frångår köpeskillingen såsom objektiv grund, så råkar man mången gång ut för mera eller mindre otillförlitliga subjektiva skäl; och jag befarar, att, om sådana skäl skola få göra sig gällande vid värdering af fast egendom, större missförhållanden skola uppstå, än som för närvarande ega rum. Jag vågar således hemställa, att man behåller stadgandet om köpeskillingen i samma ordning, som författningen nu upptager densamma, och befarar jag att endast den omständighet att ordningen blifvit ändrad skall föranleda osäkerhet vid tillämpningen. Jag tillstyrker bifall till Kongl. Maj:ts proposition i denna punkt.

*Förslag till
förordning
ang. bevil-
ning af fast
egendom samt
af inkomst.
(Forts.)*

Herr Casparsson: Då jag hörde, att Bevillnings-Utskottets ledamöter nästan ensamme fingo kläda skott för de anmärkningar, som blifvit gjorda mot betänkandet, och jag icke visste, att de i Herr vice Talmannen skulle erhålla ett värderikt bistånd, begärde jag ordet. Jag får nu nämna, att min erfarenhet väsentligen sammanstämmer med det, som en talare på vestmanlandsbanken och en från Örebro län hafva uttalat. I min trakt sitter vanligen kronofogden eller häradsskrifvaren såsom præsens i bevillningsberedningen, och den kontingent, som socknarne lemna, är ofta både "si och så". Ordföranden tager fram exempel på en egendom, som af en eller annan orsak blifvit öfverbetald, och säger: på grund af köpeskillingen måste den taxeras så eller så högt. Det medgifves och sedan slutes ex analogia att, när den egendomen är taxerad så högt, faller af sig sjelf, att de öfriga måste rätta sig derefter. På så sätt händer det, att taxeringsvärdet höjes på ett sätt, som icke är förenligt med billighet och rättvisa. När dertill händer, att från Kongl. Maj:t utgår ett påbud, att taxeringen skall höjas, ett påbud, som kan hafva berättigad anledning i förhållandena på en del orter, då uppfattas det så, att *all* fastighet skall höjas, och då höja de både med skäl och utan skäl. Här har en ledamot af Utskottet talat om den taxering, som egde rum före 1860-talet och att den icke stod i förhållande till köpeskillingen. Det är fullkomligt sant. Jag var med äfven på den tiden, och jag minnes hurusom, första gången jag deltog i taxeringskomitén, den egendom jag hade köpt, blef taxerad långt under köpeskillingen. Jag protesterade deremot inför den *edsvarna* nämnden, men då sade man till mig: "den saken begriper ni icke, det är icke meningen med författningen, att egendomarne skola upptagas till deras rätta värde". Det var orsaken till att taxeringsvärdet stod i så stort missförhållande till köpeskillingen.

Samme ärade talare sade äfven, att Utskottet icke lemnat någon bättre ledning för taxeringen än köpeskillingen. Jag kan icke finna annat än att bestämmelserna om att värdet skall bestämmas efter egendomens storlek, beskaffenhet och afkastning etc., lemna

Förslag till
föreskrift
ang. bevill-
ning af fast
egendom samt
af inkomst.
(Forts.)

en vida bättre ledning än köpeskillingen. Ty den sista köpeskillingen är icke någon allmängiltig grund. Finge man antaga, att egendomar köptes och såldes oupphörligt likasom kaffe och socker, då kunde möjligen köpeskillingen få såsom sådan anses. Men då det nu ofta inträffar, att en egendom icke säljes på 20 à 40 år och det i föreliggande paragraf icke finnes någon föreskrift om att den köpeskillig, som skall tjena till ledning vid beskattningen, skall afse köp, som skett inom åtminstone de sista tio åren, kan jag icke finna, att man företrädesvis af köpeskillingen kan få någon allmängiltig grund för taxeringen. Meningen är naturligtvis att sätta en allmängiltig och hållbar grund i främsta rummet. Det anser jag att Utskottet här gjort; och därför kan jag i denna del icke annat än biträda det slut, hvartill Utskottet kommit.

Hvad nu skogshistorierna beträffar, så får jag säga, att i formelt hänseende är, enligt min uppfattning, Utskottets förslag bestämdt bättre än Kongl. Maj:ts; ty Kongl. Maj:t säger, att torfmosse och växande skog skola "tagas i betraktande" etc., under det att Utskottet på motsvarande ställe använder uttrycket, "tagas i beräkning". Det senare uttrycket är ovilkorligen korrektare; och det är af vigt att i författningar begagna korrekta uttryck. Hvad innehållet beträffar, tror jag äfven att Utskottets förslag i denna del är bättre; ty hvad som erfordras till husbehof af torfmosse eller skog — det blifver nog för bevillnings- och taxeringskomitéerna kinkigt att bedöma i hvarje särskildt fall. Kunnat de icke bedöma egendomens afkastning — sannerligen de då kunna bedöma husbehofvet af skog.

Jag anhåller om bifall till Utskottets förslag i dess helhet.

Grefve Ehrensvärd: Om det vore fråga om att nu antaga en alldeles ny bevillningsföreskrift och der införa bestämmelser om sättet, huru taxeringen af jorden skulle tillgå, så kunde jag möjligen gå in på, att det vore likgiltigt, i hvilken ordning man uppräknade de särskilda faktorerna, som skola tagas i betraktande, och att det då kanske vore bäst att börja med den, som har det bästa teoretiska skälet för sig nemligen egendomens afkastning, fastän densamma alltid är svår att få uttrönt. Men då här icke är fråga om annat än att göra förändringar i en bevillningsföreskrift, med hvilken vi nu lefvat i mer än 20 år, och då i denna föreskrift köpeskillingen är stald i första rummet just såsom korrektiv mot de missgrepp, som förut egt rum, så tror jag att det vore betänkligt att just nu ändra detta och nedflytta bestämmelsen om köpeskillingen såsom norm för taxeringen under andra i samma syfte uppgifna grunder för taxeringen, jag tror, att denna bestämmelse, när den står främst bland de uppräknade, är ett godt och väl behöfligt "Mene tekel" för taxeringsnämnderna och att den äfven hädanefter bör få förblifva det. Den siste ärade talaren har gjort en förskräcklig beskrifning huru summariskt taxeringsmyndigheterna förfara i hans hemort, och rörande det sjelffrådiga sätt, på hvilket kronofogde och häradskrifvare dervid gå till väga, likasom han lemnade en bedröflig skildring om det passiva sätt,

som ledamöterna i beredningarne iakttaga. Jag kan naturligtvis icke känna, huru dermed förhåller sig, men tror honom på hans ord. Deremot känner jag, huru taxeringarne gå till i andra län af riket, der jag haft med dem att göra; och jag kan försäkra, att der går det alldeles icke till på det sättet, som han beskref. Der har ganska ofta förekommit, att oaktadt ordföranden åberopade köpeskillingen, så uppförde likväl mot hans bestridande bevillningsberedningen och sedermera taxeringskomitén egendomen till det värde, som dessa nämnder tyckte kunna vara passande. Och då kunde det vara rätt godt, när frågan sedermera förekom i pröfningskomitén, att en köpeskilling fans antecknad och att det tillika var föreskrifvet, att den skulle i främsta rummet tagas i betraktande, ty det ledde derhän, att pröfningskomitén lade sig litet mera i den saken, än den eljest kunnat göra och att jorden slutligen blef taxerad till dess verkliga värde.

Det säges att det är så lätt att taga reda på en egendoms afkastning med tillhjälp af kartor och upplysningar om dess areal m. m. Det är mycket lyckligt, om så är förhållandet i vissa trakter, att kartor öfver jordegendomen finnes att tillgå. Men det finnes andra trakter, der icke egarne sjefve hafva reda på, huru många tunnland deras hemman innehålla. De veta, att de kunna utsä visst antal skeppor på det ena eller andra åkerskiftet. Men jordens verkliga areal känna de icke och om afkastningen frågar man dem vanligen förgäfvets. Derföre tror jag, att det är skäl att bibehålla paragrafen vid den lydelse, som Kongl. Maj:t gifvit densamma i dess förra del och som äfven öfverensstämmer med den nu gällande bevillningsförordningen.

En ärad ledamot af Utskottet, som förordade dess förslag, sade att det innebure en mycket obetydlig afvikelse från Kongl. Maj:ts. Är denna olikhet så obetydlig, hvarföre då införa den just nu, då det är fråga om att tillämpa bevillning i en vidsträcktare skala än hittills, i sammanhang med att man tager bort en stor del af den grundränta, som för närvarande ligger på jorden och i stället vill införa en i någon mån förhöjd bevillning på jordbruksfastighet. Är det då skäl att göra ändring i sättet för beskattningen af jordbruksfastighet och dermed gifva dem, som icke äro jordbrukare, anledning att tro, att man vill taga igen med den ena handen hvad man gifvit med den andra. Det vore en misstanke, som jag icke vill hafva hvilande på Första Kammaren. Jag yrkar derföre i likhet med Herr Bennich, att paragrafen i dess första del måtte antagas, sådan den lyder enligt Kongl. Maj:ts förslag. Hvad åter den senare delen af paragrafen beträffar, instämmer jag med Utskottet och tror, att det förslag, som Utskottet framlagt, om det också icke är så fullt lämpligt för de nordligaste delarne af riket, dock är det enda, som med fog kan vinna tillämpning i dess mellersta och södra delar.

Herr Widmark, Carl Olof: Jag hörde visserligen en ärad talare uppmåna Kammaren, att icke fästa afseende vid mitt yrkande om återremiss; men jag vågar lika fullt återupprepa det

Förslag till förordning ang. bevillning af fast egendom samt af inkomst.
(Forts.)

*Förslag till
förordning
ang. bevill-
ning af fast
egendom samt
af inkomst.
(Forts.)*

samma. Han förmenade, att denna bestämmelse icke stode i samband med de stora frågorna och därför icke heller behöfde afvakta deras lösning. Det vill icke heller jag påstå. Men bestämmelsen står i det allra intimaste samband med två andra paragrafer i den föreslagna förordningen, af hvilka den ena handlar om, att fastighetsbevillning skall utgå med 5 öre, och den andra innehåller, att det skall erläggas en särskild jordbruksbevillning af 1 för 100 af inkomstbeloppet. Det lärer väl icke kunna bestridas, att sättet för taxeringsvärdets bestämmande är af en ofantligt stor betydelse vid bedömandet af dessa båda föreskrifter och att sålunda den nu föredragna punkten står med dessa i oskiljaktigt sammanhang. I Norrland kan det förekomma sådana förhållanden, som att sjelfva inegovärdet icke utgör mer än en tiondedel af hemmanets värde i dess helhet, och att den växande skogen motsvarar de öfriga nio tiondedelarne. Skall nu fastighetsbevillning erläggas enligt Kongl. Maj:ts förslag blott och bart efter jordvärdet och icke tillika efter värdet af skogen, men skogen deremot bära särskild inkomstbevillning, när den anlitas, så torde detta blifva en alldeles ofantligt stor skillnad. Här är också sagdt, att den bestämmelse, som af Kongl. Maj:t blifvit föreslagen, skulle falla sig synnerligen olämplig för södra och mellersta Sverige. Jag kan icke egentligen inse detta. Det normala förhållandet inom dessa landsdelar är väl, att till ett hemman icke just finnes mer skog, än som motsvarar husbehofvet. Och i ty fall är det ju likgiltigt, om Kongl. Maj:ts eller Utskottets förslag antoges. Deremot blifver det alldeles omöjligt att i Norrland tillämpa en verklig uppskattning af fastighetsvärdet, om värdet af skogen skall deri inberäknas. Ty värdet af den växande skogen vexlar beständigt, alltefter som den sanma mer eller mindre anlitas; och taxeringskomitéerna måste därför åtminstone hvar tredje år å nyo uppskatta skogen i och för fastighetsvärdets bestämmande, då deremot enligt Kongl. Maj:ts förslag man blott behöfde se till, om det finnes skog till husbehof eller icke. Detta är ju en ofantligt stor skillnad. Säger man nu, att det är för Norrland, som detta egentligen kan tillämpas, så får man väl också å andra sidan medgifva, att det är der, som den egentliga skogstillgången i vårt land förekommer och der förändringen sålunda har något väsentligt att betyda. För de skogfattiga orterna, der det icke finnes skog mer än till husbehofvet, är det ju likgiltigt, hvilketdera förslaget som antages. Det är just på grund af det intima samband, som råder mellan § 1 och 8 mom. a, som jag fortsätter mitt yrkande om återremiss, hvilket också öfverensstämmer med Andra Kammarrens beslut.

Herr Anderson, Albert: Det vore utan tvifvel bäst och riktigast, om egendomens storlek och beskaffenhet kunde i första rummet läggas till grund för taxeringsvärdet. Också föreslog den komité, som på 1870-talet nedsattes för att utarbета, bland annat, en ny bevillningsförordning och i hvilken komité jag var ledamot, att i främsta rummet skulle vid taxering komma i betraktande

egendomarnes ytinhåll, olika egoslag äfvensom deras olika beskaffenhet i öfrigt. Men det är att märka, att komitéen också föreslog, att året innan fastighetstaxeringen skulle ske, undersökningar skulle anställas för insamlande af så säkra och fullständiga uppgifter rörande hvarje fastighets egor till storlek, slag och beskaffenhet, som utan särskild uppmätning och gradering af egorna kunde erhållas. Sådana undersökningar skulle verkställas af personer, som vore erfarna i egors afmätning och jordbruksnäring och hvilka skulle förordnas af Konungens Befallningshafvade. Om sådana undersökningars verkställande varit föreskrifne i Utskottets förslag, skulle jag afgjort rösta för det samma. Men då nu något sådant icke blifvit derstädes ifrågasatt, anser jag det vara allt för äfventyrligt att rösta för Utskottets förslag i den första delen af paragrafen. Utan tvifvel har köpeskillingen verkat såsom en rätt god kontroll vid taxeringsvärdets bestämmande. Vid sådant förhållande och då jag anser det vara af ganska stor betydelse, om man nedflyttar denna faktor för egendomsvärdets bestämmande från främsta till tredje rummet, vill jag rösta för bifall till Kongl. Maj:ts proposition.

Förslag till förordning ang. bevilning af fast egendom samt af inkomst.
(Forts.)

Herr Reutersvärd: Jag vågar ännu en gång anhålla att Kammaren icke ville återremittera punkten; och jag gör detta så mycket hellre, som alla talare, hvilka uppträd, icke haft något att invända mot sista delen af punkten, utan endast mot den första delen deraf. Jag hemställer derför, om icke det borde framställas proposition på första och andra delarne af mom. 1 hvar för sig. Men om då endast den senare delen af momentet godkännes och den förra, hvarpå det senare har afseende, återremitteras, då har Kammaren fattat ett beslut så lydande: "skolande dervid värdet af torfmosse etc." — hvilket skulle komma att taga sig egendomligt ut.

En ärad talare sade, att *just nu* voro olämpligt att företaga den ifrågasatta förändringen. Jag vågar påstå, att *just nu* är rätta tidpunkten dertill inne. Här föreligger icke den gamla utan en ny omarbetad bevillningsförordning, der man sökt att få icke allenast en rättvis beskattning utan äfven en förhöjd beskattning på *alla* fastigheter. Då utöfvar det ett mycket stort inflytande, om, såsom bevisligen redan mer än en gång händt, det äfven hädanefter skulle komma att hända, att egendomar blifva taxerade utöfver sitt verkliga värde, att orättvisan blir fördubblad. Tidpunkten är derför inne att rätta ett sådant missförhållande.

Samme ärade talare påstod, att någon skulle hafva yttrat, att numera det icke vore svårt att få reda på hvarje egendomsareal. Något sådant yttrande har jag icke hört; utan instämmer jag med honom deri, att det finnes många jordbrukare, som icke känna sitt hemmans areal. Dock kan jag försäkra honom, att, om Konungens Befallningshafvande tillsätter ordentliga ordförande i bevillningsberedningarna — hvilket är hans rättighet och pligt att göra — en ordförande, som väl känner till förhållandena i orten, så blifver det icke svårt att få reda på antalet kreatur, storleken af

Förslag till
förordning
ang. bevill-
ning af fast
egendom samt
af inkomst.
(Forts.)

utsädet för året m. fl. dylika för bedömande af en egendoms värde viktiga förhållanden. Allt sedan kommunalbeskattningen blef byggd på bevillningsförordningen, göras dessa beräkningar med den största noggrannhet. Beredningens ordförande eger dessutom rättighet att göra anmärkning till protokollet, ifall han finner, att man icke gått rättvist och riktigt till väga; man kan då vara fullt förvissad om, att vederbörliga rättelser komma att verkställas af taxerings- och pröfningsnämnderna.

Jag skulle mest beklaga, om Kammaren beslöte en återremiss, ty då skulle Utskottet icke veta om den hade afseende på Herr Widmarks reservation eller till förmån för Kongl. Maj:ts förslag. Bäst är därför att Kammaren fattar sitt beslut, ty annars vet Utskottet icke hvad det har att rätta sig efter.

Herr Casparsson: Jag måste med några få ord protestera mot en föregående talares påstående, att jag skulle hafva sagt, att kronfogdarne och häradskrifvarne i Upland vore några "*förskräckliga karlar*". De äro tvärt om, så vidt jag känner, mycket hyggliga karlar; och om de vid utöfningen af sitt kall stå på kronans rätt, så är det icke något, som kan läggas dem till last. Men om möjligen författningen gifver anledning till några *förskräckligheter*, så är det författningens fel och icke tjenstemännens.

I sammanhang dermed vill jag blott tillägga att, om genom grundskatternas borttagande fastighetsbevillningen skulle behöfva ökas till dubbla beloppet, då tycker jag verkligen, att det är skäl att tillse, att detta kommer att ske efter bättre och hållbarare grunder än de hittills gällande.

Herr Rylander: Jag har åtskilliga gånger haft erfarenhet om de ledsamheter, som ästadkommas, när köpeskillingen, såsom ofta händer, varit uppåt väggarne långt öfver fastighetens verkliga värde. Då kommer kronans ombud och förklarar, att han icke går in på att taxeringsvärdet nedsättes under köpeskillingens belopp, emedan sådant vore stridande mot författningen. Jag känner en egendom, som är såld för icke länge sedan och för tredje gången inom loppet af ett år. Den såldes sista gången för 100,000 kronor och jag är säker på, att om jag kommer med penningar i hand och vill köpa den, så får jag den för 40,000 kronor. Huru skall jag kunna sätta ned taxeringsvärdet på en sådan egendom till hvad som kan vara skäligt, om en sådan bestämmelse, som Kongl. Maj:ts föreslagit skall blifva den gällande. Jag är öfvertygad om, att taxeringskomitéerna hålla reda på köpeskillingarne och taga hänsyn till dem, utan att något dylikt, som nu föreslås, intagas i förordningen.

Hvad skogen beträffar, vore det beklagligt för södra Sverige, om en sådan föreskrift, som af Kongl. Maj:ts föreslagits, skulle komma att blifva lag. Om der börjas en odling af betydenhet och i anledning deraf skogen på odlingsbara marken nedfälls och säljes, så skall jordegaren taxeras härför och sålunda få skatta för det arbete han gjort och för det att han förbättrat vårt land.

Jag tror att detta vore att lägga en hämsko på nya odlingsföretag, och att vi böra akta oss därför. I Norrland kan det vara ett helt annat förhållande. Jag kan därför icke annat än förena mig med dem, som yrkat bifall till Utskottets förslag.

Förslag till förordning ang. bevilning af fast egendom samt af inkomst.
(Forts.)

Herr Widmark, Carl Olof: Jag ber om ursäkt, att jag åter tagit mig friheten att begära ordet. Jag ville nemligen anföra ytterligare ett skäl, som enligt min tanke talar för bifall till mitt yrkande om återremiss. Det är ett formelt skäl i afseende på ordställningen i senare delen af första momentet. Der heter det, "att värdet af torfmosse och växande skog, som innehafves af annan än jordegaren, ej skall tagas i beräkning, enär inkomst deraf beskattas enligt § 8 mom. 2 b". Jag förstår mycket väl, hvad Utskottets mening har varit. Men vi skola tänka oss ett hemman, hvars både inegor och skog äro upplättna åt en arrendator. Efter denna ordställning skall skogen då icke taxeras i sammanhang med hemmanet. Om åter egaren sjelf brukade hela hemmanet, så skulle taxeringsvärdet blifva ett annat. Detta är efter min uppfattning en betydande oegentlighet, som ytterligare talar för en återremiss.

Efter härmed slutad öfverläggning yttrade Herr Grefven och Talmannen att, då i afseende på den förra, med ordet "brandskador" slutande delen af det föredragna momentet och den senare delen af samma moment, olika yrkanden blifvit framställda, ansåge Herr Grefven och Talmannen lämpligast att göra propositioner särskildt beträffande förra delen af momentet och särskildt angående momentets senare del.

Vidkommande förra delen af momentet hade yrkats: 1:o att Utskottets förslag måtte godkännas; 2:o att motsvarande del af Kongl. Maj:ts förslag i ämnet skulle antagas; och 3:o att momentet i denna del skulle återförvisas till Bevilnings-Utskottet.

Enligt dessa yrkanden gjordes nu propositioner, och förklarade Herr Grefven och Talmannen sig anse propositionen på godkännande af Kongl. Maj:ts förslag uti ifrågavarande del vara med öfvervägande-ja besvarad.

Votering begärdes, i anledning hvaraf och sedan såsom kontraposition dervid antagits godkännande af motsvarande del utaf Bevilnings-Utskottets förslag i ämnet, uppsattes, justerades och anslogs en omröstningsproposition af följande lydelse:

Den, som godkänner den med ordet "upplysningar" slutande förra delen af mom. 1 i § 3 af Kongl. Maj:ts förslag till förordning angående bevilning af fast egendom samt af inkomst, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Förslag till
förordning
ang. bevill-
ning af fast
egendom samt
af inkomst.
(Forts.)

Vinner Nej, godkännes motsvarande del af momentet enligt Bevillnings-Utskottets förslag i ämnet.

Omröstningen företogs, och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—45;
Nej—38.

Herr Grefven och Talmannen yttrade vidare, att i afseende på senare delen af förevarande moment under öfverläggningen yrkats, dels att Bevillnings-Utskottets förslag skulle godkännas, dels ock att momentet i denna del skulle till Utskottet återförvisas; hvar-efter Herr grefven och Talmannen gjorde propositioner enligt dessa yrkanden och förklarade sig finna propositionen på godkännande af Utskottets ifrågavarande förslag vara med ja besvarad.

Då Herr *Widmark, Carl Olof*, begärde votering, uppsattes, ju-sterades och antogs följande omröstningsproposition:

Den, som godkänner den senare delen af mom. 1 i § 3 af Bevillnings-Utskottets förslag till förordning angående bevillning af fast egendom samt af inkomst, röstar

Ja;
Den, det ej vill, röstar
Nej;

Vinner Nej, återförvisas nämnda del af momentet till Utskottet.

Vid utgången af den härpå företagna omröstningen utföllo rösterna sålunda:

Ja—59;
Nej—20.

Mom. 2.

Godkändes.

Mom. 3.

Herr *Bennich*: Då den hänvisning, som här förekommer till 2 § i instruktionen måste bero på det beslut, Kammaren fattar i afseende på instruktionen, hemställer jag, att Kammaren, med godkännande i öfrigt af momentet, lemnar öppet att bestämma den deri förekommande siffra, till hvilken hänvisning skall ske.

Efter härmed slutad öfverläggning lemnade Kammaren öppet

bestämmandet af siffran på den paragraf, som den i momentet förekommande hänvisning afsåg, men godkände momentet i öfrigt.

*Förslag till
förordning
ang. bevil-
ning af fast
egendom samt
af inkomst.
(Forts.)*

Mom. 4.

Godkändes.

§§ 4—6, näst derefter förekommande öfverskrift och § 7.

Godkändes.

§ 8.

Mom. 1.

Godkändes.

Mom. 2.

Inledningen och stycket b).

Herr Widmark, Carl Olof: Det tyckes visst icke vara några lofvande utsigter att nu komma fram med ett yrkande om återremiss af denna paragraf, men den är så stiliserad, att den kommer att i ett fall gifva anledning till dubbel taxering. Den lyder nemligen i första delen: "Inkomst genom försäljning eller afverkning af skog eller genom torftägt å annans mark" skall taxeras såsom inkomstbevilning. Är det nu en arrendator af ett helt hemman, både inegor och skog, så är han obestriddligen innehafvare af annans mark och blifver taxerad för inkomst efter denna paragrafs ordalydelse, men, såvida det icke skall blifva en helt annan sorts uppskattning för honom vid bestämmande af taxeringsvärdet, får han också erlægga fastighetsbevilning för den växande skogens värde, därför att denna ingår i fastighetsvärdet. Jag kan sålunda icke finna annat än att bifall till denna paragraf skulle medföra för en sådan hemmansarrendator dubbel taxering och får jag därför yrka återremiss i syfte att få det så bestämdt, att han icke kan få för skogens värde erlægga både fastighetsbevilning och sedermera inkomstbevilning för den afverkning han gör.

Grefve Mörner: Jag får lof att erkänna, att jag icke riktigt förstår denna paragraf och hvad meningen dermed skall vara. Här står: "inkomst genom försäljning eller afverkning af skog eller genom torftägt å annans mark; äfvensom å egen mark, när sådan försäljning och afverkning eller torftägt eger rum till den utsträckning, att egendomens värde derigenom minskas", sådan inkomst skall beskattas. Hvad blifver följden af denna paragraf? Det är att alldeles kasta sig i taxeringsmännens godtycke. De skola sitta och bedöma om gårdens värde minskats genom skogens försäljning. Det är klart, att gårdens värde kan minskas

Förslag till förordning ang. beviljning af fast egendom samt af inkomst.
(Forts.)

på så sätt. Jag förstår icke alls hvad meningen är med denna paragraf, eller huru den rätteligen skall förstås. I Kongl. Maj:ts förslag står: "Inkomst genom skogsafverkning eller torftägt å egen eller annans mark för annat ändamål än husbehof eller genom försäljning af växande eller afverkad skog eller torf". Den famösa tredje paragrafen, hvarom talats hela qvällen, säger, att vid fastighets uppskattning värdet af torfmosse och växande skog, som innehafves af annan än jordegaren, ej skall tagas i beräkning, enär inkomst deraf beskattas enligt den nu förevarande paragrafen. Skogens värde skall således enligt denna paragraf, tagas i beräkning vid hemmanets taxering, om afverkningen *icke* är såld, och sedan skall den tagas i beräkning såsom inkomst af arbete, då skogen sålts i den utsträckning, att gårdens värde deraf förminskats. Det är intet sammanhang i dessa stadganden och det vore mig oändligt kärt, om Bevillnings-Utskottets ledamöter förmådde utreda den trassliga härfran. Jag kan icke antaga denna paragraf och vågar väl icke yrka afslag, utan är därför tvungen att begära återremiss på Utskottets förslag, så att vi må sätta Utskottet i tillfälle att ännu en gång öfvertänka detta och kanhända göra begripligt hvad som för närvarande förefaller åtminstone mig obegripligt. Jag yrkar återremiss.

Herr Reutersvärd: Sedan Första Kammaren nyss bifallit sista delen af § 3 mom. 1, så står denna paragraf i fullt sammanhang med detta beslut. Man har tänkt sig inom Bevillnings-Utskottet, att Kongl. Maj:ts förslag rörande skogens särskilda beskattning icke afsåg att i hela landet åstadkomma rubbning i bestående skatteförhållanden, utan att detta stadgande om torftägt och skogsafverkning härledde sig från de missbruk, som egt rum i vissa delar af landet, der personer köpte afverkningsrätten å annans mark och på det sättet genom försäljning och borttagande af all skog förminskade egendomens värde, så att detta vid taxering måste betydligt nedsättas, hvarigenom statens rätt blifver kränkt. Nu har man velat förekomma detta på så sätt, att när någon afverkar på annans mark, så skall han därför betala inkomstbeviljning. Med afverkning å annans mark kan icke menas annat än afverkning af skog på ett hemman, som eges af annan person än afverkaren. Såsom herrarne veta, är det icke sällsynt i de norra orterna, att sägverksegare köpa afverkningsrättigheter å annans hemman, hvarigenom sådana hemman blifva till sitt värde högst betydligt reducerade, hvilket haft till följd ett nedsatt taxeringsvärde, hvarigenom staten för en lång framtid går i mistning af den beviljning, den bort tillkomma; man har därför nu velat korrigera detta förhållande utan att behöfva ändra det för öfriga delar af landet hittills begagnade skattesystemet. Jag anhåller om bifall till Utskottets förslag.

Herr Hammar: Jag är hufvudsakligen förekommen genom Herr Reutersvärd, då han påpekat att Kammaren redan antagit sista delen af § 3, mom. 1, som lyder: "Skolande dervid värdet

af torfmosse och växande skog, som innehafves af annan än jord-egaren, ej tagas i beräkning, enär inkomst deraf beskattas enligt § 8 mom. 2 b)“. Det är just detta moment, som nu är uppläst, och afser det redan fattade beslutet. Meningen kan icke vara annan än ordalydelsen gifver vid handen, att i händelse egendomens skog är såld från hemmanet, så skall, när den afverkas af innehafvaren af den samma, denne beskattas såsom för inkomst för den försäljning han gör, och om egaren sjelf afverkar till försäljning, så skall egendomens taxeringsvärde minskas i förhållande till det värde, som minskats genom den försäljning, som egt rum. Jag yrkar bifall till Utskottets förslag.

*Förslag till förordning ang. bevil-
ning af fast
egendom samt
af inkomst.
(Forts.)*

Herr Bennich: Det är icke tvifvel om att icke de siste tvenne talarne ganska klart uttryckt hvad Bevillnings-Utskottet menat med det föreslagna stadgandet, ty det har afsett afverkning skild från hemmanet, men å andra sidan kan jag icke neka att de ordalag, som här begagnats, möjligen kunna leda till en sådan tolkning, som den Herr Widmark påpekat, att nemligen en arrendator af ett hemman med skog skulle, därför att han med egarens medgifvande afverkar skog i sammanhang med gårdens bruk, blifva taxerad särskildt för inkomst af afverkningen, ehuru denna ingår i sjelfva arrendeaftalet. Med afseende derpå att detta moment kan komma att misstydas och Andra Kammaren redan beslutat återremittera momentet, så sluter jag mig till deras mening, som begärt återremiss.

Herr vice Talmannen: Med afseende på hvad den siste ärade talaren anfört vill äfven jag förena mig i yrkandet om återremiss, men jag vill fästa uppmärksamheten på att paragrafen består af två olika och, som mig synes, alldeles skilda delar. Den första delen, "inkomst genom försäljning eller afverkning af skog eller genom torftägt å annans mark", står i direkt sammanhang med det beslut, Kammaren redan fattat i tredje paragrafen och läser sålunda med någon redaktionsförändring böra af Kammaren antagas, men den senare delen, "äfvensom å egen mark, när sådan försäljning och afverkning eller torftägt eger rum till den utsträckning, att egendomens värde derigenom minskas", har icke något sammanhang med § 3, utan man blir tvärt om, när man läser denna paragraf, något förvånad att träffa denna bestämmelse i § 8, som dermed synes mig icke stå rätt väl i öfverensstämmelse. Det är också oberättigadt att, om jag betalar fastighetsbevilning för skogen, jag äfven skall betala inkomstbevilning, när jag afverkar skogen, utan jag måste väl genom fastighetsbevilningen, som jag betalt många år, hafva betalt för den afverkning, jag under ett år gjort. Jag hemställer därför att Bevillnings-Utskottet vid den återremiss, hvarom jag anhåller, behagade taga i öfvervägande, om icke första delen af momentet borde bibehållas med förändrad ordalydelse, men den senare delen utgå.

*Förslag till
förordning
ang. bevill-
ning af fast
egendom samt
af inkomst.
(Forts.)*

Herr Ekman, Carl: Efter de yttranden, som här afgifvits och särskildt med fäst afseende på den tolkning af denna paragraf, som ett par af Bevillnings-Utskottets egna herrar ledamöter gifvit, tror äfven jag, att det vore högst nödvändigt att paragrafen blir återremitterad för att det tydligare måtte blifva uttryckt hvad Bevillnings-Utskottet verkligen åsyftar. Men jag anser det icke olämpligt för frågans utredning, att man här gifver tillkänna en uppfattning, som utanför Bevillnings-Utskottet stående personer fått vid genomläsandet af denna paragraf. För min del har jag fattat den senare delen af paragrafen på det sätt, att, sedan man på sätt 3 § omnämner bestämt värdet på den egendom, som har skogen, och kommit till detta värde på det sätt, att man beräknat att med skogens bestånd skulle ett visst belopp årligen kunna erhållas genom en rationel afverkning af denna skog, så har man i nu föredragna paragrafen velat säga, att om egaren till en sådan egendom afverkar mer än han efter den rationella skogsplanen skulle göra, och följden deraf således blir den, såsom jag ock tycker temligen tydligt i paragrafen uttryckts, att egendomens värde derigenom minskas — hvilket vill säga att genom denna afverkning skall taxeringsvärdet på egendomen komma att nedsättas — då skall den egare, som så förfar med sin skog, som af densamma tager ut mer än som motsvarar hvad han med rationel skötsel kunnat uttaga, särskildt taxeras för den inkomst, han genom en sådan hastigare afverkning af skogen vunnit. Att detta skulle vara orättvist kan jag icke fatta, utan tror jag tvärt om, att det är alldeles rätt. Men å andra sidan måste jag tillstå, att jag beklagar de bevillningsberedningar och taxeringskomitéer, som skola utröna huruledes egaren förfarit med sin skog. Jag har icke vid läsningen af denna paragraf kunnat bilda mig någon annan uppfattning, än den jag nu sökt återgifva; men den strider mot hvad ledamöterna i Bevillnings-Utskottet förklarar, att man velat uttrycka i denna paragraf; och för att få frågan utredd, anser jag det vara nödvändigt att återremittera denna punkt.

Herr Gahn: Jag ber att få påpeka för Bevillnings-Utskottet ett förhållande, som ganska ofta inträffar, nemligen att en och samma person eger flere hemman och sköter skogshushållningen på dessa i ett sammanhang. Likväl måste hvarje hemmans taxeringsvärde särskildt bestämmas. Om det nu ingår i hushållningsplanen att uttaga all skogen på det ena hemmanet, under det att det icke tages någon på det andra, så skulle jag, om denna paragraf rätt tillämpades, få skatta för förminskande af skogskapitalet på det ena hemmanet, under det att jag låtit skogen på det andra hemmanet växa. Om jag deremot ställer skogshushållningen så, att jag tager normalt en del på alla hemmanen, skulle jag icke få skatta. Detta inträffar naturligtvis öfverallt, åtminstone normalt på alla bruksskogar, der man har komplexer af hemman, från hvilka skog tages.

Jag tror, att något förtydligande äfven i detta afseende torde vara skäl att iakttaga. För min del tror jag, att hela tillämpnin-

gen af denna paragraf kommer att möta så stora svårigheter, att jag helst önskade, att den icke alls förekomme i förordningen.

*Förslag till
förordning
ang. bevil-
ning af fast
egendom samt
af inkomst.
(Forts.)*

Herr Reutersvärd. Jag vill icke bestrida, att paragrafen möjligen icke är fullt tydlig; men jag ber att emot en talare på östgötabänken få nämna, att det åtminstone icke varit meningen att uttrycka något annat än just hvad han sjelf angaf, nemligen att, om man finner, att öfverafverkning egt rum och hemmanets värde derigenom förminskas och egaren yrkar nedsättning af taxeringsvärdet på den grund, att hans egendom blifvit genom skogsafverkning försämrad, det då är klart att han gjort sig skyldig till öfverafverkning, då i så fall han får skatta efter inkomstbevilning.

Det är möjligt, att icke detta så tydligt uttryckts, som önskligt varit, och om återremiss begäres i den riktningen, så har jag intet deremot.

Efter härmed slutad öfverläggning yttrade Herr Grefven och Talmannen, att då olika yrkanden blifvit gjorda i fråga om stycket b) i det föredragna momentet, men ingen anmärkning framstälts mot momentets inledning, det syntes honom lämpligast att göra inledningen till föremål för särskild proposition.

Härefter gjordes proposition på godkännande af inledningen, och besvarades denna proposition med ja.

Herr Grefven och Talmannen yttrade vidare, att beträffande stycket b) yrkats, dels att detsamma skulle godkännas med den af Utskottet föreslagna lydelse, dels ock att det skulle återförvisas till Utskottet; hvarefter propositioner gjordes enligt dessa yrkanden, och förklarades propositionen på styckets återförvisande vara med öfvervägande ja besvarad.

Styckena c) och d).

Godkändes.

Stycket e).

Herr Bennich: I detta moment har inom Andra Kammaren fattats ett skiljaktigt beslut, nemligen så att, i stället för att det nu heter: "pension, lifränta eller undantagsförmån, äfvensom gratifikation af annan än enskild gifvare", momentet i Andra Kammarens beslut fått följande lydelse: "pension, låneunderstöd (gratifikation), lifränta och undantagsförmån". Skiljaktigheten i dessa två redaktioner blir utan betydelse för sjelfva saken, så länge föreskriften i § 11 mom. 2 litt. g bibehålles; men då anmärkta skiljaktigheten i allt fall skulle föranleda till samfäld votering, vill jag hemställa att Första Kammaren här måtte antaga den förändrade lydelse, som af Andra Kammaren beslutats.

Efter härmed slutad öfverläggning gjordes propositioner, först

Förslag till förordning ang. beviljning af fast egendom samt af inkomst.
(Forts.)

på godkännande af ifrågavarande stycke och sedan derpå, att stycket skulle ändras till följande lydelse: "pension, årligt understöd (gratifikation), lifränta eller undantagsförmån"; och förklarades den senare propositionen vara med öfvervägande ja besvarad.

Stycket f).

Godkändes.

§ 9.

Grefve Mörner: Jag skall icke göra något yrkande och icke upptaga Kammarens tid för annat än att för min del nämna, att jag icke förstår rättmätigheten deraf att inkomst, som utländing här använder af utifrån införda medel, skall i Sverige beskattas. Det är mycket antagligt, att han får skatta för det i det land, han tillhör; och med hvad rättighet man då skall beskatta honom för de medel, han hit inför och af hvilka Sverige tillskyndas fördel derigenom att han här förtär dem, det kan jag icke förstå, utan denna lagstiftning får gälla för deras räkning, som hafva infört och föreslagit något sådant. Jag nedlägger min protest deremot.

Öfverläggningen ansågs härmed slutad och paragrafen godkändes.

§ 10.

Öfverskriften och mom. 1.

Godkändes.

Mom. 2.

Stycket a).

Herr Statsrådet Themptander: Utskottet har i detta moment gjort en ändring, som kan synas vara obetydlig, men som jag tror kommer att föranleda till en oegentlighet. Utskottet har uteslutit orden "eller inkomst och förmån af jordbruksrörelse". Nu torde redan den omständigheten att Utskottet i öfrigt uppskjutit alla de stadganden, som tala om inkomst af jordbruksrörelse, kunna tala för att äfven detta stadgande bör uppskjutas. Men Utskottet har haft den uppfattningen, att man här kunde — hvilket beslut man än kommer att fatta om inkomst eller förmån af jordbruksrörelse — saklöst utesluta dessa ord i detta moment, emedan det i ett annat moment stadgas om inkomst och förmån af jordbruksrörelse. Jag tror emellertid att denna uppfattning icke är fullt riktig, ty på det åsyftade andra stället talas det väl om beloppet, med hvilket beviljningen skall utgå, men detta moment afser att bestämma hvilket års in-

komst, som skall beräknas vid taxeringen. Detta moment afser nemligen att afhjelpa det — jag vågar säga — oefterrättslighets-tillstånd, som för närvarande eger rum i fråga om hvilket års inkomst som skall läggas till grund för taxeringen. Man är i allmänhet hänvisad till föregående året, men är skyldig att taga hänsyn äfven till det löpande året, så vidt dess inkomster under taxeringsförrättningens fortgång eller målets fullföljd i besvärsväg blifva kända. Det är detta som för framtiden skulle förebyggas genom denna paragraf, som bestämmer att det endast är det föregående året, som skall läggas till grund för beskattningen af kapital och arbete.

Förslag till förordning ang. beviljning af fast egendom samt af inkomst.
(Forts.)

Från denna allmänna grundsats göras dock i denna paragraf två undantag, nemligen då inkomsten utgöres af lön eller pension eller ock fråga är om inkomst och förmån af jordbruksrörelse, rörande hvilken Kongl. Maj:t föreslagit att den skall utgå med en procent af fastighetens taxeringsvärde, hvarmed man naturligen åsyftat det löpande årets taxeringsvärde.

Sluter man nu ut dessa af mig nyss citerade ord, så kan följden blifva den, att det blir det nästföregående och icke det löpande årets taxeringsvärde, efter hvilket beviljningen för inkomst och förmån af jordbruksrörelse skulle beräknas. Jag tror icke, att detta kan hafva varit Utskottets mening och af den anledningen tager jag mig friheten hemställa om momentets återremitterande.

Herr Bennich: På de skäl, som af Herr Statsrådet och Chefen för Finansdepartementet anförts, hemställer jag om återremiss af detta moment, på det att Utskottet måtte få taga det i öfvervägande i sammanhang med den återremiss, som äfven i Andra Kammaren är beslutad.

Grefve De la Gardie: I likhet med de två föregående talarne yrkar jag återremiss af denna punkt, äfven af det skäl, att det låter sig ju tänka, att Utskottet kunde föreslå ett annat sätt för beskattning af inkomst af jordbruksrörelse.

Regeringen har visserligen föreslagit den till en fix procent, men åtskilliga planer hafva förevarit att få inkomsten bestämd genom särskilda taxeringar för hvarje år. Skulle denna mening göra sig gällande inom Utskottet, tror jag att den nuvarande redaktionen af paragrafen borde bibehållas; ty skall inkomsten af jordbruket särskildt uppskattas för hvarje gång, så lärer man väl få taga föregående år till ledning dervid.

Bifalles åter Kongl. Maj:ts förslag, så är det klart, att redaktionen bör göras i enlighet med Kongl. Maj:ts förslag äfven i denna punkt.

Öfverläggningen förklarades härmed slutad, och det ifrågasvarande stycket återförvisades till Utskottet.

Styckena b)—d).

Godkändes.

Första Kammarens Prot. 1883. N:o 33.

Mom. 3 och 4.

Godkändes.

Den fortsatta föredragningen af förevarande betänkande uppsköts till ett följande sammanträde.

Justerades två protokollsutdrag för denna dag.

På framställning af Herr Grefven och Talmannen beslöts att de denna dag första gången bordlagda utlåtandena skulle sättas främst bland utskottsbetänkandena på föredragningslistan till nästa sammanträde.

Kammaren åtskildes kl. 11 e. m.

In fidem

A. von Krusenstjerna.
